

Mapatge del teatre per a tots els públics

■ Catalan
Arts
● Performing Arts

Bèlgica

Document realitzat per les oficines
de l'ICEC a Europa

Edició 2020

2021

Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC)
Àrea de Mercats
Departament de Cultura

227, rue de la Loi
B-1040 Bruxelles
Tèlèfon: +32 2 2307221
brussels.icec@gencat.be
www.catalanarts.cat

Índex

Bèlgica	4
Introducció	4
Estructura política i competències en matèria cultural a Bèlgica	5
Pràctiques i estratègies de Valònia - Brussel·les	8
Funcionament politicocultural	8
Legislació en arts escèniques	9
Pressupost	10
Agents institucionals que afavoreixen la circulació del teatre familiar	11
Funcionament i circulació del teatre familiar	15
Tipus d'obres	16
Programació escolar	16
Coproduccions i projecció internacional	16
Pràctiques i estratègies de Flandes	18
Funcionament politicocultural	18
Legislació en arts escèniques	18
Pressupost	20
Agents institucionals que afavoreixen la circulació del teatre familiar	20
Funcionament i circulació del teatre familiar	24
Tipus d'obres	25
Programació escolar	25
Coproduccions i projecció internacional	26
Consum de teatre familiar a Bèlgica	28
Portes d'entrada / recursos	30
Festivals i fires professionals a Valònia	31
Festivals i fires professionals a Flandes	44
Programadors de Valònia (equipaments, centres culturals i artístics)	55
Programadors de Flandes (equipaments, centres culturals i artístics)	64
Agents de distribució - Mànagers	74
Centres de creació, formació, residències	77
Altres recursos	86
Conclusions	92
Annex	94

Introducció

“Als infants i als joves no necessàriament els han d’agradar les arts escèniques, però cada un d’ells ha de tenir l’oportunitat de descobrir-les”

Oda Van Neygen, antiga responsable de Bronks Teatre, Brussel·les

La frase resumeix la idea que gira entorn del teatre per a tots els públics a Bèlgica: la cultura és un eix vertebrador de la societat i cal donar l’oportunitat als menuts de conèixer-la, ja des de les escoles.

Un dels debats principals a l’hora de concebre el teatre per a tots els públics és el concepte en si mateix. Quins són els límits de les arts escèniques? On s’acaba el teatre i comença la dansa? Quin és el públic a qui s’adreça? El debat en si també es produeix a Bèlgica.

El país, per motius històrics i lingüístics, es divideix en dues regions: la francòfona de Valònia i la de parla flamenca —neerlandesa— de Flandes. A la pràctica funcionen com dos països diferents, cosa que fa que hi hagi dues oportunitats de mercat per a les companyies catalanes. La Valònia francesa té una llarga experiència i reconeix el teatre infantil i juvenil fins als 16 anys. A Flandes, el concepte és més difús: no està reconegut, tot i que a l’hora de programar i fer estudis s’anomena “les arts escèniques per als públics infantils i juvenils”.

Ambdues comunitats estructuren el sector a través dels ajuts públics a la creació, la producció i la difusió de les obres. És el sector públic qui finança organitzacions estables per als artistes i per a altres professionals relacionats amb les arts i, alhora, fomenta la creació d’un circuit de qualitat i de prestigi per distribuir i difondre les obres.

Podem afirmar que el sector del teatre familiar a Bèlgica és actiu i dinàmic, ja que és considerat una de les principals portes d’entrada al consum cultural. En aquest sentit, el suport per part de les institucions públiques valones i flamenques ha tingut un paper fonamental en la seva consolidació. També hi ha contribuït de manera notable la implicació dels centres educatius, que programen de manera regular teatre per a tots els públics dins del mateix centre, fins i tot amb residències estables d’artistes que permeten als alumnes veure de manera molt propera el procés de creació dels espectacles.

La programació familiar és habitual en la majoria de les sales i els centres culturals del país. Tenen vocació internacional, tant per exportar com per programar obres estrangeres.

Les coproduccions, els intercanvis professionals i les mostres amb participació estrangera estan prenent força com a via per cercar altres formes de sostenibilitat econòmica. Tot i això, les coproduccions amb altres països encara són minoritàries.

Com a criteri general, al llarg de l'informe ens referirem a teatre per a tots els públics quan els espectacles que es poden veure s'adrecen al públic de fins a 16 anys. L'infantil seria per a les obres a les quals els menors de 12 anys poden accedir i que poden entendre. Quant a les disciplines, per teatre familiar també s'entén circ i titelles. Pel que fa a la terminologia, s'utilitza indistintament *teatre per a tots els públics*, *teatre familiar* i *teatre infantil i juvenil*, entenent que s'adrecen a una audiència transversal.

Finalment, cal recalcar que aquest document s'ha elaborat durant el 2020, en un context pandèmic sense precedents. La incerta evolució de la COVID-19 fa que sigui arriscat preveure quin impacte tindrà dins del sector cultural de Bèlgica a mitjà i llarg termini. Per tant, el document inclou les referències culturals actives en el moment pre-pandèmia, i caldrà seguir-ne l'evolució.

*** Nota per al lector***

Amb l'objectiu de facilitar-ne la lectura, el mapatge es presenta amb apartats interdependents. Això fa que certes referències s'incloguin en més d'una de les seccions, entenent que la seva activitat comprèn múltiples àmbits.

Estructura política i competències en matèria cultural a Bèlgica

Bèlgica és un estat federal de poc més d'11 milions de persones, dividit en tres regions i en tres comunitats lingüístiques. Al nord hi ha la regió de Flandes, de parla neerlandesa i que representa el 57 % de la població (6.623.000 habitants). Al sud se situa la regió de Valònia, de parla francòfona i que suposa el 32 % de la població (3.641.000 habitants). La tercera regió és la de Brussel·les-Capital, amb 1.211.000 habitants, un 10 % de la població i on totes dues llengües —neerlandès i francès— són oficials. Aquesta regió es troba dins la regió de Flandes, però la majoria dels seus habitants són francòfons. Per tant, de manera paral·lela hi ha dues comunitats, la flamenca, la valona, i una tercera, la germànica, molt reduïda i situada a Valònia, a la frontera amb Alemanya.

Cada regió i comunitat té les seves competències i estructures d'autogovern (Parlament i Govern). En el cas de Flandes, la regió i la comunitat tenen el mateix organisme de govern, el qual dona suport als parlants flamencs de Brussel·les. Pel

que fa a les competències, les regions s'encarreguen principalment de l'economia, l'ocupació, l'habitatge i el medi ambient. Les comunitats gestionen la cultura, la llengua i l'educació. A Brussel·les, totes dues llengües són oficials i les competències de cultura les gestionen de manera separada la comunitat valona i la flamenca, respectivament. El Govern federal té competències en política exterior, defensa, justícia, finances i seguretat social, a més de ser el responsable d'institucions culturals i científiques d'importància estatal.

Els principis bàsics que han de seguir les tres comunitats en matèria cultural s'estableixen a la Llei del pacte cultural del 1973, del Govern federal. Les comunitats, a partir del fet que tenen les competències culturals, organitzen i gestionen el sector: elaboren les lleis en l'àmbit cultural —incloses les subvencions— i fomenten un circuit propi d'associacions, programadors i centres culturals. Les altres administracions també donen suport al sector: les províncies i els municipis de Flandes i Valònia ofereixen ajuts econòmics, fan promoció cultural complementària i programen (a través dels centres que gestionen). Les regions hi donen suport en forma de promoció turística, i altres organismes com les comissions comunitàries francòfones i flamenques també ofereixen ajuts.

A la pràctica, en matèria econòmica, totes les administracions públiques donen suport a la cultura amb més o menys grau. En matèria d'organització, la divisió administrativa i lingüística fa que a grans trets el país funcioni en dos i, en conseqüència, hi hagi dos circuits paral·lels en l'àmbit cultural. Per aquesta raó, l'informe anirà separat per a les dues comunitats majoritàries a Bèlgica: la valona i la flamenca.

Pràctiques i estratègies de Valònia-Brussel·les

Funcionament politicocultural

La Federació Valònia-Brussel·les (FWB) és la institució que assumeix i gestiona les competències de cultura dels parlants francòfons de Bèlgica. És l'òrgan de govern de la comunitat francòfona del país belga.

Dins l'organització de la FWB, no hi ha un ministeri fix que s'ocupi de l'administració general de la cultura, ja que les funcions de cada un d'aquests ministeris canvien segons el govern. Actualment, l'administració general de la cultura s'inclou dins del Ministeri d'Infància, Salut, Cultura, Mitjans de Comunicació i Drets de les Dones. La conformen set departaments operacionals i dos serveis transversals. Amb relació a l'objectiu d'aquest document, destaquem el Servei General de la Creació Artística.

El Servei General de la Creació Artística (SGCA) estructura tota la cultura institucional francòfona de Bèlgica. Està format per:

- Servei de Suport Transversal
- Servei de les Arts Vives (Servei de la Dansa i Servei de Circ, Arts de Fira i Arts de Carrer)
- Direcció de Teatre
- Servei de Músiques
- Direcció de la Difusió
- Agències de promoció internacional: Wallonie-Bruxelles Théâtre Danse (WBT/D), de teatre i dansa; Wallonie-Bruxelles Musiques (WBM), de música, i Wallonie-Bruxelles Design Mode (WBDM), de moda i disseny
- Direcció de les Arts Plàstiques i Contemporànies
- Servei d'Art Digital i Multimèdia

Aquestes direccions i serveis donen suport a cada una de les disciplines artístiques dins del territori francòfon de Bèlgica.

Els serveis del Servei General de la Creació Artística (SGCA) que afecten el teatre infantil i juvenil són la Direcció de Teatre, la Direcció de la Difusió, que gestiona els programes Tournées Art et Vie i Spectacle à l'École, i l'agència internacional Wallonie-

---

Bruxelles Teatre i Dansa (WBT/D), que treballa, entre d'altres, per afavorir l'exportació dels espectacles infantils i juvenils, així com la participació de les companyies de teatre infantil i juvenil en fires professionals. A més, també se sustenta en el Wallonie-Bruxelles International (WBI), que és l'instrument de política internacional de la FWB i que disposa d'ajuts per accedir als mercats internacionals.

Legislació en arts escèniques

La normativa que regula i determina els ajuts al sector de les arts escèniques és el Decret de les arts escèniques, que planteja el reconeixement i les subvencions dels professionals del sector. Va ser reformat el 2016 i va entrar en vigor a partir del 2018.

Regula el teatre, la dansa, la música clàssica i la no convencional, a més de les arts al carrer. Tot i que anteriorment el sector del teatre infantil i juvenil tenia el seu propi decret marc des del 1994, a la reforma del 2016 va ser integrat al Decret de les arts escèniques.

Actualment, les companyies i les entitats del sector teatral per al públic juvenil poden optar a tres tipus d'ajut econòmic:

- **Beques:** tenen com a objectiu donar suport a una persona física per a un projecte de recerca, formació o experimentació que contribueixi al desenvolupament de la seva carrera professional.
- **Ajuts a projectes:** suport econòmic que es concedeix a una persona física o jurídica amb la finalitat de donar suport a la implantació d'un projecte específic durant un període màxim de tres anys.
- **Contractes programa:** es tracta d'un suport per al funcionament i les activitats d'una persona jurídica, per un període de cinc anys. La pròxima presentació de projectes es farà durant el 2022.

Cal tenir en compte que la majoria de companyies d'aquest sector continuen demanant ajuts per a projectes anuals o plurianuals i no es beneficien de cap subvenció estructural. Per poder optar als ajuts que ofereix l'administració de la FWB cal que la companyia, l'entitat, l'organització o l'associació tingui seu fiscal a Bèlgica.

El decret determina la creació dins de l'SGCA de Le Conseil des Théâtres pour l'Enfance et la Jeunesse (CTEJ) —Consell del Teatre per a la Infància i la Joventut— per gestionar els ajuts i aconsellar el Ministeri sobre les necessitats del sector.

Pressupost

www.creationartistique.cfwb.be

L'any 2019, el pressupost total de les arts escèniques a la FWB va ser de 103.838.000 euros. D'aquest pressupost, la Direcció de Teatre va comptar amb 42.350.000 euros. Dins d'aquesta àrea de teatre genèric hi ha l'apartat "Companyies, teatres i centres dramàtics per a la infància i la joventut", amb un pressupost total de 5.400.000 euros el 2019, els quals es van repartir en tres tipus d'ajut:

- Subvencions a companyies per mitjà de contractes programa: 4.637.000 euros.
- Subvencions a companyies i teatres: 418.000 euros.
- Ajuts a la creació: 345.000 euros.

El sector del teatre infantil i juvenil té altres suports econòmics complementaris dins l'SGCA. Des de la Direcció de la Difusió, tenint en compte les últimes dades disponibles, mitjançant el programa Tournées Art et Vie s'han finançat 462 representacions de teatre, contes i titelles per al públic juvenil, amb un total de 194.480 euros durant el 2018.

Tournées Art et Vie 2017/2018

	Nre. representacions	Pressupost	Nre. representacions	Pressupost
Teatre per al públic juvenil	269	115.480€	303	129.535€
Teatre de marionetes	169	69.275€	141	60.200€
Contes per al públic juvenil	11	2.765€	18	4.745€
Total	449	187.520€	462	194.480€

L'informe del programa Tournées Art et Vie destaca que, a diferència del teatre per a adults —que s'ha estancat—, les subvencions al teatre, el conte i els titelles per al públic juvenil han anat en augment. Segons les últimes dades disponibles, durant el període comprès entre el 2007 i el 2018, aquestes representacions s'han incrementat de 320 a 462 i han passat al mateix temps d'un pressupost el 2007 de 122.045 € a un de 194.480 € el 2018.

La segona línia d'actuació del Servei de Difusió —a més del programa Tournées Art et Vie— és el programa Spectacle à l'École. Mitjançant aquesta iniciativa es van finançar 1.862 obres de teatre i dansa a les escoles francòfones belgues, amb un pressupost

---

de 851.760 € el 2018. Pel que fa al 2019, la partida pressupostària prevista va augmentar fins als 950.000 €.

El sector també rep suport complementari a través d'institucions locals com les províncies de Valònia i el COCOF a Brussel·les.

Agents institucionals que afavoreixen la circulació del teatre familiar

Direcció de Teatre de l'SGCA

www.creationartistique.cfwb.be/

És el departament del Servei General de la Creació Artística (SGCA) encarregat de promoure, afavorir i desenvolupar la creació i les iniciatives del teatre dins l'àmbit de la comunitat francesa de Bèlgica. La seva missió és atorgar les subvencions als teatres, les companyies, els festivals i els projectes relacionats amb les arts escèniques. Dins d'aquesta àrea hi ha la secció de teatre infantil i juvenil, que gestiona el CTEJ.

Direcció de la Difusió

www.creationartistique.cfwb.be/

És una àrea del Servei General de la Creació Artística (SGCA) que s'encarrega de la difusió i la promoció de les diferents disciplines artístiques. Té dos programes principals:

- Tournées Art et Vie: promou les arts escèniques des del sector públic i afavoreix els circuits estables. Requereix que l'espectacle i el programador (centre cultural, festival, organismes d'educació i joventut) tinguin una certa trajectòria per rebre els ajuts. Segons les últimes dades disponibles, el 2018 va atorgar 2.805 subvencions, de les quals 462 es van destinar a teatre familiar.
- Spectacle à l'École: afavoreix la circulació dels espectacles de teatre i dansa infantil i juvenil a les escoles per mitjà de subvencions directes a les companyies. En el programa 2019 es van presentar 80 espectacles de teatre infantil i juvenil, més els 39 adherits després de la trobada professional Rencontres Théâtre Jeune Public d'Huy. Aquest darrer és un mercat amb més de 20 edicions organitzat per les institucions públiques i en el qual es mostren les novetats del sector.

Singularitat: aquest programa d'espectacles a les escoles —Spectacle à l'École— promou l'educació artística dels menors. L'organitza i el finança el Servei de Difusió de la FWB, amb el suport econòmic de les administracions provincials. Les obres que es financen han d'haver participat en el festival Rencontres Théâtre Jeune Public d'Huy. Els espectacles seleccionats tenen assegurada la difusió en aquest programa escolar i també poden optar al circuit Tournées Art et Vie.

Wallonie Bruxelles Théâtre Danse

www.wbtd.be

És una agència que depèn del Ministeri de Cultura de la FWB i que es dedica a la promoció i la comercialització dels artistes francòfons belgues (teatre i dansa) a l'estranger. Ofereix informació, contactes i suport financer al sector. Accions per a la internacionalització:

- Promocionar espectacles teatrals i coreogràfics mitjançant la invitació de programadors estrangers a festivals i altres esdeveniments culturals, com, per exemple, Namur en Mai o Rencontres Théâtre Jeune Public d'Huy.
- Potenciar la presència d'artistes de Valònia o Brussel·les als principals festivals internacionals que puguin tenir un efecte multiplicador.
- Participar en l'organització d'actes promocionals per a les empreses culturals o institucions del sector com ProPulse o Objectif Danse. En aquest tipus d'accions s'organitzen *showcases* d'artistes de la regió i es convida els professionals belgues i estrangers a participar-hi.
- Participació en xarxes i *lobbys* com l'IETM, Cinars o Culture Action Europe.

Wallonie Bruxelles International

www.wbi.be

Agència de l'SGCA de la FWB. S'encarrega de les relacions internacionals de la comunitat francesa de Bèlgica, per assegurar la seva presència i visibilitat a l'estranger, mitjançant:

- Relacions bilaterals basades en l'acord de la comunitat francesa amb un altre país o regió, segons criteris de proximitat geogràfica o cultural o interessos estratègics.
- Accions sectorials en àmbits com la cooperació per al desenvolupament, la cultura, els drets humans, la sanitat, el medi ambient, els intercanvis entre joves, etc.
- Relacions multilaterals que permeten a les entitats federals participar en projectes europeus, francòfons o internacionals.
- Publicacions sobre beques i ajuts al sector, així com elaboració d'informes de les accions realitzades.
- Oficines a l'estranger per agilitzar les accions i les col·laboracions. Més enllà de la ja exposada WBTD (teatre i dansa), també compten amb les filials WBM (música), WBIimages (audiovisual), WBDM (disseny i moda), l'Oficina Internacional de Joventut i el Théâtre des Doms.

A més, hi ha els departaments culturals d'altres administracions públiques, com ara:

Commission Communautaire Française (COCOF)

<https://ccf.brussels/culture/subsides-culture/>

Servei Cultural. Àrea de Teatre. Atén la comunitat francòfona de la regió de Brussel·les-Capital. Té tres línies d'ajuts: als artistes, a les companyies (també cofinança el programa Spectacle à l'École) i a la promoció a l'exterior (ajuts en transport i manutenció).

Regions: poden oferir ajuts en matèria cultural, sobretot enllaçades amb el turisme.

Regió de Brussel·les-Capital

<https://be.brussels/>

Serveis Públics de la regió de Valònia

www.wallonie.be

Províncies: faciliten ajuts econòmics i materials. També cofinancen la iniciativa Spectacle à l'École i programen a través dels centres que gestionen.

Província d'Hainaut

Servei d'Arts de l'Escena

www.lafabrique.be

Província de Lieja

Servei Provincial de Cultura

www.provincedeliege.be/culture

Província de Luxemburg

Servei de Difusió Cultural

www.province.luxembourg.be

Província de Namur

Servei Provincial Cultural

www.province.namur.be

Província de Brabant Való

Direcció d'Administració de la Cultura

www.brabantwallon.be

Municipis: en la mateixa línia que les províncies, donen ajuts econòmics i programen espectacles tant a les seves festes locals com en col·laboració amb els centres culturals, els espais i els teatres municipals que financen. Tenen un pes important en el sector cultural.

Altres agents:

La Chambre des Théâtres pour l'Enfance et la Jeunesse (CTEJ)

www.ctej.be

Associació fundada el 1972 que aplega aproximadament 90 companyies professionals de teatre infantil i juvenil de la comunitat francòfona de Bèlgica. El seu objectiu és promocionar i desenvolupar el teatre per a joves a Bèlgica i a l'estranger. Formen part de l'Associació Internacional de Teatre per a la Infància i la Joventut (ASSITEJ) i l'Institut Internacional del Teatre (ITI).

És un lloc de trobada professional i de debat. Són els interlocutors vàlids del sector amb les institucions públiques, a l'estranger, amb el públic en general i amb els mitjans de comunicació. Organitzen el festival Noël au Théâtre i publiquen la revista bimensual *Le Petit Cyrano*, d'informació relativa al sector. Editen la col·lecció "Théâtre pour la Jeunesse".

AssProPro – Associació de Programadors Professionals de la comunitat francesa a Bèlgica

www.asspropro.be

Entitat sense ànim de lucre que integra programadors, centres culturals, associacions o entitats que afavoreixen la circulació cultural. Treballa tots els àmbits relacionats amb el teatre, la música, el circ, la dansa o els espectacles infantils. Tenen una comissió específica per al públic juvenil.

La seva missió té enfocaments diferents, que van des de donar suport a l'organització o la coorganització de gires d'artistes (normalment belgues) fins a coordinar els diversos socis. Entre les seves accions destaquem que:

- Proposen comissions de reflexió i de coordinació de projectes culturals que tenen demandes específiques o interessos particulars de membres, com, per exemple, la comissió de públic juvenil, la comissió de petites estructures culturals, la comissió d'espais grans, la comissió d'art de carrer i la comissió de dansa, entre d'altres.
- Organitzen trobades temàtiques professionals o d'informació que tracten sobre la programació de les estructures culturals.
- Participen en la preparació i l'organització del festival ProPulse i de les trobades

---

d'arts escèniques que organitzi la Direcció de la Difusió del Servei General de la Creació Artística.

- Fan seguiment dels enllaços internacionals, dins del marc d'una xarxa internacional d'esdeveniments artístics i del festival ProPulse.

D'altra banda, AssProPro també coordina les gires que sorgeixen del festival ProPulse, amb l'objectiu d'optimitzar recursos pel que fa a les despeses tècniques, el transport o la promoció. En aquest sentit, tenen el suport de la FWB a través del programa Art et Vie.

Paral·lelament, l'associació també té una xarxa específica per a la mobilitat internacional d'artistes francòfons, l'Aréa International, que busca fomentar l'intercanvi entre programadors i artistes de diferents cultures i països. Així, afavoreix l'obertura al mercat estranger amb mercats i festivals com ara Rideau (Quebec, Canadà), Voix de Fête (Suïssa), FrancoFête Acadie (Canadà), Chaînon Manquant (França), Bourse Suisse aux Spectacles ATP (Suïssa) i Coup de coeur Montréal (Canadà).

L'entitat ofereix informació de totes les associacions que agrupa, més les institucions i els centres culturals o festivals on es poden programar espectacles. Té una base de dades oberta al públic amb documents i recursos del sector.

Funcionament i circulació del teatre familiar

La creació i la circulació del teatre infantil i juvenil a Valònia són majoritàriament subvencionades i estructurades pels poders públics. És un engranatge que va des de les bases per atorgar ajuts a la creació i el manteniment de les companyies fins a la programació i la difusió de les obres.

La circulació i la qualitat de les obres s'asseguren mitjançant la projecció dels espectacles en fires totalment professionals, com ara el festival Rencontres Théâtre Jeune Public d'Huy o el Noël au Théâtre. La primera és la bàsica del sector, ja que per poder optar als ajuts del programa Spectacle à l'École s'hi ha d'haver participat. També és un lloc on es fa el negoci de les contractacions. Posteriorment, la difusió de les obres de teatre infantil s'enllaça amb el programa Tournées Art et Vie, que dona ajuts a la programació dels espectacles als centres culturals o a les sales de programació habituals.

En matèria de conceptes, a Valònia reconeixen el teatre infantil i juvenil des de fa anys per mitjà de la legislació. Ho separen com a disciplina artística i per al públic a qui s'adreça.

Hi ha uns centres determinats que són una referència del sector: fan de residència, centre de creació, producció i distribució, a més d'assumir la majoria de les

coproduccions amb altres centres locals i estrangers. Destaquen el Théâtre La Montagne Magique, centre pioner del teatre familiar a Bèlgica, Ékla / Art pour tous (anteriorment conegut com a Centre Dramatique de Wallonie pour l'Enfance et la Jeunesse, CDWEJ) i el Centre Dramatique Jeune Publics Bruxellois – Pierre de Lune. Cada un té el seu propi festival —com el Turbulences i el Météorites, dels dos darrers centres— i programa espectacles belgues i internacionals.

Tipus d'obres

Predominen les obres de petit format i poc text, les quals són un avantatge a l'hora de poder exportar-les i importar-les. El teatre infantil i juvenil compta, des de fa anys, amb una separació conceptual, tot i que cada vegada més es dilueixen les línies de divisió entre les arts escèniques. D'altra banda, s'observa que els artistes o les companyies infantils adapten una mateixa obra per a espais tancats o per a exterior, en especial, artistes relacionats amb el circ o les arts al carrer.

Programació escolar

Tal com s'ha indicat a la introducció, el paper dels centres educatius és un dels pilars bàsics de l'estructura del teatre familiar a Valònia, com a eix per educar les futures generacions i com a lloc per fer circular les obres. La programació es fa a les escoles a través del programa Spectacle à l'École, finançat per les institucions públiques.

Coproduccions i projecció internacional

La majoria de les coproduccions que es fan a la part francòfona de Bèlgica les assumeixen els principals centres o teatres infantils i juvenils. Aquestes coproduccions solen ser en l'àmbit belga o amb socis francesos, per proximitat lingüística. Tot i això, hi ha poques dades relacionades amb el nombre de coproduccions al sector.

En cas que siguin internacionals (minoritàries), les coproduccions les assumeixen els principals centres de teatre familiar que programen teatre internacional. Entre aquests centres hi ha el Théâtre La Montagne Magique, Les Halles de Schaerbeek a Brussel·les o centres culturals com l'Espace Senghor o el Wolubilis —també a la capital de Bèlgica—, a més de la Maison de la Culture Tournai o d'Arlon. Per a més informació sobre cada una d'aquestes referències es pot consultar l'apartat de programadors de Valònia.

Els festivals i els circuits estables de Valònia programen obres locals, però cada cop obren més les portes a les projeccions estrangeres, pel fet que són un valor afegit i una font de contactes futurs.

La majoria de la programació internacional a Valònia prové de França o de països de parla francòfona, a més dels països pròxims a Bèlgica. Tot i això, cada vegada hi ha més espectacles estrangers de Catalunya, Espanya, Escòcia, Itàlia, Suïssa o de països de l'est d'Europa, tant en els circuits estables com en els festivals.

El mateix patró segueix la projecció dels espectacles valons: majoritàriament es programen a França o als països de parla francòfona, tot i que en els darrers anys s'han anat obrint a nous mercats.

Malgrat que no és habitual, en el cas de les coproduccions es pot dir que hi ha un cert aproximament entre Valònia i Flandes. Ho demostren iniciatives com el festival Up Puppet, organitzat entre FroeFroe i el Centre de la Marionnette; el festival Visueel Festival Visuel, organitzat conjuntament entre els centres Archipel 19 i De Kroon, o el festival Kunsten Bois des Arts, coorganitzat entre els centres culturals de Halle, Beersel, Ittre, Tubize, Braine-le-Château i Rebecq i el Centre Culturel du Brabant Wallon.

Cal afegir que, a l'hora d'introduir-se en el mercat internacional, els governs d'ambdues dues regions (valona i flamenca) procuren presentar-se de manera conjunta, tot i que mantenen la seva independència.

Pràctiques i estratègies de Flandes

Funcionament politicocultural

Flandes també té el seu propi Parlament i Govern regional. Les competències en cultura les gestiona el Govern de la comunitat de Flandes. Un dels 11 ministeris del Govern és el de Cultura, Joventut, Esports i Mitjans de Comunicació, del qual depèn la legislació de les disciplines artístiques.

El 2015, el Departament de Cultura, Joventut i Mitjans de Comunicació també va passar a incloure les agències públiques d'Art i Patrimoni i Treball Sociocultural per a Joves i Adults. En l'àmbit de la cultura, és l'encarregat d'atorgar subvencions i donar suport als diferents agents del sector. Al mateix temps, ha posat en marxa eines externes de suport, com Cultuurkrediet o Culuurloket.

Cada ministeri compta amb *steunpunten* (punts de suport). Són organitzacions de dret privat que, en nom del Govern flamenc, fan actuacions dins d'un domini de polítiques concret, alhora que presten serveis i donen suport als agents del sector. Pel que fa a la cultura, l'organisme que se n'encarrega és el Kunstenpunt (Institut Flamenc de les Arts).

D'altra banda, el Parlament de Flandes atorga competències a les autoritats locals per desenvolupar les seves polítiques culturals, cosa que fa que participin de manera directa i activa en la circulació de propostes culturals.

Legislació en arts escèniques

Durant el període 1993-2008, el Govern de Flandes va establir les bases de tota la legislació cultural amb l'aprovació de diversos decrets. La idea era integrar les àrees culturals amb un suport legal i dotar-les d'una estructura financera estable. En aquest sentit, el més rellevant va ser el Decret de les arts (2004), que s'ha reformat diverses vegades (2013, 2015, 2016), amb una última actualització el 2018.

El Decret de les arts és el text legal més important per al sector artístic i inclou tots els procediments per presentar, avaluar, concedir i controlar els diferents tipus de subvencions:

-
- Beques per a artistes.
  - Subvencions per a artistes i organitzacions.
  - Subvencions de funcionament per a organitzacions artístiques.
  - Subvencions operatives per a les organitzacions de suport Kunstenpunt i l'Institut d'Arquitectura Flamenca.
  - Subvencions d'explotació per a institucions artístiques.
  - Intervencions per a moments de presentació a públic estranger.

A l'hora d'atorgar subvencions, les diferents disciplines s'agrupen en quatre grans clústers: arquitectura i disseny, arts escèniques, arts audiovisuals i visuals i, finalment, música. El decret també reconeix les activitats de creació i representació artística i afavoreix els organismes que s'ocupen de l'acompanyament tècnic, així com de la gestió comercial i financera del projecte.

Actualment, l'Administració està intentant que les companyies i les institucions que reben subvencions augmentin els ingressos propis, imposant uns mínims necessaris (fins al 20 %) a l'hora de fer la sol·licitud corresponent.

Dins de les subvencions, cada una de les tipologies té una funció específica:

- Beques: el seu propòsit és incentivar el desenvolupament creatiu i la innovació, sigui a curt termini (un any) o a llarg termini (un màxim de tres anys). El suport plurianual està reservat a artistes ja reconeguts i consolidats. Inclou la possibilitat de residències de creació, també internacionals. A diferència d'altres ajuts, en aquest cas no cal que es justifiqui financerament el projecte. La nacionalitat és irrellevant a l'hora de fer la sol·licitud, només cal un vincle amb la comunitat flamenca.
- Ajuts per a projectes: donen suport a tota mena d'iniciatives limitades en temps i objectius. Abasten des de la creació i la distribució d'una actuació fins a la creació d'una agència de gestió. Els projectes poden ser tant a curt termini com a llarg termini, amb un màxim de tres anys. Dins d'aquesta categoria s'hi inclouen les residències i els projectes internacionals. Les organitzacions estrangeres poden sol·licitar aquest ajut per a projectes si hi ha un vincle amb la comunitat flamenca, com seria el cas d'un festival que programi una companyia de Flandes.
- Subvencions de funcionament: donen suport a organitzacions en la implementació d'un pla d'actuació centrat en una o més funcions i disciplines. Es concedeix una subvenció per un període de cinc anys. Només són elegibles les organitzacions establertes a Flandes o Brussel·les. En aquest cas, l'Administració busca que les organitzacions que hi opten augmentin de manera progressiva els ingressos propis.
- Institucions artístiques: ajut enfocat a les principals iniciatives a escala nacional i internacional. El Govern flamenc determina quines organitzacions poden presentar una sol·licitud de reconeixement. La institució reconeguda ha de presentar un pla d'actuació cada cinc anys, que determina l'import de la subvenció.

Pressupost

www.vlaanderen.be/cjm/nl/over-cjm/begroting

El Departament de Cultura, Joventut i Mitjans de Comunicació va tenir un pressupost global de 648.341.000 euros, el qual es va repartir en cultura (482.386.000 €), joventut (50.859.000 €), mitjans de comunicació (87.244.000 €) i instruments de finançament (27.852.000 €).

A continuació, destaquem algunes de les partides més importants, amb valors aproximats per facilitar-ne la lectura: la partida més gran va ser la de beques artístiques, a la qual es van destinar 134 M€, amb una partida addicional específica per a les arts del circ d'uns 3 M€; d'altra banda, els fons per a infraestructures culturals van ascendir a 34,5 M€, i, al mateix temps, es van destinar prop de 34 M€ a subvencions per a polítiques d'accés a la cultura per a joves i infants.

A banda d'això, des de l'àmbit municipal també es financen els centres culturals i les entitats locals que programen espectacles.

Agents institucionals que afavoreixen la circulació del teatre familiar

Flandes disposa d'una estructura consolidada d'organismes i agències que donen suport a les arts escèniques, amb accions que inclouen atorgar subvencions, ajudar a difondre les arts, fer recerca i potenciar la promoció internacional. Per tant, es pot dir que és una cadena pública que ajuda a fer circular la cultura.

Hi ha agents focalitzats a facilitar instruments de finançament i xarxes per a les empreses culturals (no només subvencions), amb l'objectiu que siguin sostenibles i competitives en el mercat.

Així mateix, hi ha una forta vocació internacional a exportar els artistes flamencs i atreure els programadors internacionals. Aquest objectiu els mou a organitzar nombrosos festivals i trobades professionals, sovint amb el finançament corresponent per a l'arribada de programadors estrangers.

Departament de Cultura, Joventut i Mitjans de Comunicació

www.vlaanderen.be/cjm/nl

Creat el 2006, és el departament del Govern encarregat de promoure la política flamenca pel que fa a cultura, joventut i mitjans de comunicació. Al mateix temps,

---

administra el Museu Reial de Belles Arts, situat a la ciutat d'Anvers i considerat el museu més important de la regió flamenca.

Pel que fa a la cultura, és l'encarregat d'atorgar subvencions i donar suport als diferents agents del sector. A més a més, com ja s'ha esmentat, ha impulsat diferents iniciatives de suport i finançament per al sector, com Cultuurkredit o Cultuurloket.

Dins del departament, hi ha l'àrea d'arts, responsable de la política artística del Govern flamenc. S'ocupa d'incentivar i preservar el paisatge artístic de Flandes, mitjançant accions com:

- Reconèixer, subvencionar i controlar diferents agents culturals.
- Organitzar comitès de suport.
- Donar suport a xarxes dins dels camps de la política (nacional i internacional).
- Preparar polítiques culturals i criteris d'avaluació.

Dins de la seva vocació internacional, el departament preveu diferents iniciatives per subvencionar artistes i projectes flamencs que vulguin sortir a l'exterior o iniciatives estrangeres que incloguin artistes o organitzacions flamenques. Si es vol optar a un ajut s'ha d'estar registrat com a entitat a la regió o bé tenir part del projecte vinculat amb entitats o professionals de Flandes. Algunes de les línies de suport a la internacionalització són per a:

- Projectes internacionals: gires, coproduccions, participació en fires a l'estranger o intercanvis amb entitats reconegudes o en previsió que assoleixin prestigi.
- Organismes que es presentin a un programa de finançament europeu: poden demanar un ajut per les despeses internacionals que els pot ocasionar la seva preparació (per exemple: trajectes, despeses de l'estada, etc.).
- Estadies i visites a organitzacions culturals a l'estranger.
- Xarxes: organitzacions internacionals per intercanviar coneixements.
- Contribució a les despeses de desplaçament i manteniments: adreçades als artistes i les organitzacions culturals implicades en activitats i projectes a l'estranger.
- Traduccions de textos: preveu ajuts per a traduccions del flamenc a altres idiomes i viceversa. El contingut del text ha d'estar relacionat amb l'escena cultural flamenca.

Kunstenpunt – Institut Flamenc de les Arts

www.kunsten.be

L'any 2015, l'Institut Flamenc de les Arts Escèniques (VTi) es va fusionar amb el Kunstenpunt. Al mateix temps, també en van passar a formar part Muziekcentrum (Centre Musical Flamenc) i Beeldende Kunst (Centre de les Arts Visuals Flamenc). Per tant, Kunstenpunt està adreçat a qualsevol persona o entitat dins del camp de

les arts visuals, les arts escèniques i la música clàssica. Ofereix orientació a artistes i altres treballadors de l'art i la música a través dels aspectes més detallats del Decret sobre arts i de tots els aspectes del treball artístic, des del finançament fins a l'autoorganització i la infraestructura, la remuneració, la internacionalització i el treball just, inclusiu i sostenible. Pel que fa al sector de les arts escèniques, treballa amb les àrees de teatre, dansa, mim, teatre gestual, teatre musical, titelles, teatre d'objectes, teatre infantil, cabaret i circ.

Amb aquest objectiu, inclou tres grans línies d'actuació: la recerca, la documentació i la interacció amb els agents implicats en el sector. Elabora informes sobre les diferents disciplines, els artistes, les polítiques culturals, les noves tendències i tota mena d'informacions referents a noves infraestructures, formacions o plataformes de distribució.

Pel que fa a la internacionalització, mitjançant la col·laboració amb socis i xarxes, ofereix recursos i informació sobre les principals tendències. A escala europea, a més dels països propers a Bèlgica, presta una atenció especial al sud i l'est d'Europa. En clau internacional, destaca pel fet de:

- Ser *think tank* sectorial i de recerca aplicada. Participa en iniciatives com la Conferència per les Polítiques Culturals i Tendències a Europa.
- Formar part de xarxes internacionals com l'IETM, entre d'altres.
- Treballar amb diverses organitzacions de promoció per a l'organització de conferències i seminaris als Països Baixos i Bèlgica.

Flanders DC

www.flandersdc.be

Organització flamenca que impulsa la creativitat i la innovació empresarial. Com a organització sense ànim de lucre, treballa de manera neutral en nom del Govern flamenc. Es focalitza en les empreses culturals i creatives. Dona suport especialment a l'emprenedoria d'iniciatives culturals i creatives. Organitza esdeveniments, facilita eines de contacte, ajuda a trobar finançament i enllaça amb xarxes internacionals. Té un apartat adreçat a escolars i a joves.

Flanders Culture

<https://flandersculture.be/>

Plataforma cultural en la qual col·laboren el Govern flamenc i centres de suport cultural per a activitats culturals de la regió de Flandes a l'estranger. El seu objectiu és estimular la cooperació cultural internacional i augmentar la visibilitat de l'art, la cultura i el patrimoni flamenc. Els seus socis poden accedir a una completa base de dades.

Cultuurkredie

<https://hefboom.be/financiering/cultuurkrediet/>

Per iniciativa del Departament de Cultura, Joventut i Mitjans de Comunicació, el 2018 es va impulsar un nou instrument financer gestionat per Hefboom i adreçat a agents professionals del sector cultural (tant persones jurídiques com físiques) que no poden accedir a préstecs d'altres entitats financeres. Aquesta eina permet obtenir crèdits des de 5.000 euros fins a 100.000 euros, amb un interès variable, però que no supera mai el 3 %, i sense haver de presentar avals addicionals.

Cultuurloket

www.cultuurloket.be/

Instrument enfocat a promoure l'emprenedoria dins de l'àmbit cultural i donar-hi suport, potenciant l'orientació a un finançament addicional. Amb aquest plantejament, busca mobilitzar i desplegar els recursos necessaris per dur a terme un projecte cultural des d'una pràctica cultural específica i una mentalitat empresarial. Ofereix multitud de recursos i informació.

A més, hi ha els departaments culturals d'altres administracions públiques, com:

Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

www.vgc.be

És la Comissió Comunitària Flamenca de la regió de Brussel·les-Capital. El seu homòleg a la part francòfona de Brussel·les seria el COCOF. Té la Direcció General de Cultura, Joventut i Esports, la qual subvenciona les arts escèniques amb tres línies d'ajuts: als projectes dels artistes, als de les organitzacions i a les sales culturals. Entre els requisits cal tenir seu a Brussel·les-Capital i promoure la cultura flamenca.

Les províncies: Poden donar suport econòmic o promocional.

Província d'Anvers

www.provincieantwerpen.be

DDepartament de Cultura. Anvers .

Província de Limburg

www.limburg.be

Direcció de Cultura. Hasselt.

Província de Flandes Oriental

www.oost-vlaanderen.be

Direcció General de Cultura. Gant

Província del Brabant Flamenc

www.vlaamsbrabant.be

Provinciehuis / Àrea Cultural. Lovaina.

Província de Flandes Occidental

www.west-vlaanderen.be

Direcció de Cultura. Sint-Andries

Municipis: Són un dels eixos principals de la cultura a Flandes. Financen els centres culturals i els espais municipals on es programen els espectacles, a més d'organitzar festivals o activitats culturals.

Funcionament i circulació del teatre familiar

A Flandes, els espectacles d'arts escèniques per al públic infantil i juvenil formen una part integral del sector de les arts escèniques. En conseqüència, els mètodes de programació i producció no se separen per disciplines, sinó pel tipus de públic a qui s'adrecen els espectacles.

Les produccions d'espectacles per al públic infantil i juvenil les fan companyies —subvencionades de manera estructural o per projectes—, creadors individuals i teatres o cases de producció —que també difonen i distribueixen els espectacles. A diferència dels espectacles per a adults, les cases de producció fan un paper central a l'hora de crear i fer circular els espectacles familiars. De moment, els creadors individuals són poc significatius en aquest sector en comparació del teatre, la dansa o la música d'adults.

En la política cultural del Govern de Flandes, sempre hi ha hagut un interès especial per les cases de producció, que agrupen certes disciplines del sector de les arts escèniques com el teatre o la dansa. Operen com a estructures de suport per facilitar que els creadors individuals puguin desenvolupar el seu projecte al centre i, per tant, se les pot considerar també com a residències.

El circuit de nit, més enfocat als adults, es canalitza majoritàriament a través dels principals teatres municipals (Toneelhuis, NTGent i el KVS – Teatre Reial Flamenc),

---

a més de centres artístics o de creació. Pel que fa al circuit de dia, entès com el circuit infantil i juvenil, les principals institucions són les cases de producció com Hetpales, Bronks, Kopergiety i, en menys mesura, Fabuleus. Són pilars bàsics per a la circulació del teatre familiar a Flandes i referència del sector a l'exterior. Es poden concebre com una barreja híbrida entre centre de creació, producció i distribució de les arts escèniques per a un públic familiar.

Més enllà de les cases de producció, també hi ha altres agents importants dins del sector, com la companyia FroeFroe (acull joves talents que creen espectacles infantils), la companyia Studio Orka, el Theater De Spiegel (especialitzat en teatre musical per a infants), la productora 4Hoog (especialitzada en teatre infantil), el centre multidisciplinari Villanella o el teatre d'objectes De Maan.

Tipus d'obres

Característiques principals:

- Les fronteres de les disciplines de les arts escèniques es dilueixen; una obra pot incloure elements musicals, de teatre, circ, dansa o titelles.
- La separació formal es fa més per edats: espectacles per a bebès, de fins a 4-5 anys, de fins a 8-10 anys, etc.
- L'augment de les produccions multidisciplinàries que inclouen les tecnologies audiovisuals i multimèdia.
- Molts artistes adapten i creen obres tant per al circuit de dia (infantil) com per al de nit (adults); o per a exterior o interior. Trencar les barreres de les disciplines.
- Les obres per a infantil són de petit format i tenen poc text (molt visuals).

Pel que fa a les tendències dins d'aquest sector, les dades referents al període entre el 2000 i el 2016 que proporciona Kuunstenpunt evidencien un cert estancament pel que fa als espectacles de nova creació, ja que s'opta per una reprogramació de produccions anteriors.

Programació escolar

A diferència de Valònia, no hi ha programes de teatre a les escoles finançats directament des del Govern. Hi ha un altre model que gestionen els centres culturals, finançats des de l'àmbit municipal, i les escoles, finançades des del Govern. Els centres culturals elaboren uns programes de teatre per a les escoles, les quals seleccionen l'espectacle segons el seu pressupost i la qualitat artística. És una manera d'apropar les arts a les escoles i fomentar la circulació des del sector públic.

Coproduccions i projecció internacional

Les coproduccions, una de les tendències dins del sector infantil, les assumeixen en bona part les cases de producció esmentades més amunt, juntament amb els centres culturals i, excepcionalment, els centres artístics i de creació.

Els centres culturals, com a punt central de les arts escèniques infantils a Bèlgica, intervenen en la major part de les fases de creació, a més de servir d'enllaç amb centres educatius i organitzar els seus propis festivals. En aquest sentit, el CC Hasselt i el C-Mine a Genk són els que acaparen la majoria de les coproduccions. També destaca el CC De Adelberg – Lommel o el De Warande.

Pel que fa als centres artístics, Studio Orka (que també és una companyia), Villanella, Kaap o Stuk, entre d'altres, programen i fan coproduccions en el sector infantil i juvenil, però amb menys mesura que els centres culturals. Es poden trobar les referències específiques de cada un d'aquests centres al llarg d'aquest document.

Tal com s'ha exposat anteriorment, Valònia i Flandes també han desenvolupat conjuntament diverses iniciatives com els festivals Up Puppet, Visueel Festival Visuel o Kunsten Bois des Arts.

Pel que fa a la projecció internacional, les produccions d'espectacles familiars de Flandes es programen de manera gradual a l'estranger. Es poden fer a través de coproduccions locals i coproduccions amb agents internacionals, les quals inclouen normalment una gira a l'exterior.

Les coproduccions amb companyies estrangeres es fan per raons artístiques, per raons empresarials (comparteixen despeses i recursos) i pel model de coproducció. Aquestes coproduccions es porten a terme amb socis específics amb els quals han assolit una complicitat. Cal destacar que l'opció de crear xarxa amb companyies estrangeres pot tenir un cost elevat en temps i diners —pel trasllat de les companyies i per la dificultat de coordinar agendes a l'hora de programar els espectacles—, però, a la llarga, és una inversió per construir ponts i futures coproduccions i intercanvis recíprocs.

D'acord amb les dades del període 2001-2016, aproximadament un de cada tres espectacles familiars a Flandes es va presentar a l'exterior (inclou coproduccions locals i altres amb socis exteriors). Segons les últimes dades disponibles a Kunstenpunt, durant la temporada 2015-2016 es van portar a terme un total de 305 actuacions a l'estranger. Si es fa una retrospectiva des del 2001, es pot veure una tendència d'exportació a l'alça, amb un protagonisme clar de França i els Països Baixos entre els 22 països d'acollida, entre els quals també s'inclouen Alemanya, Dinamarca o el Regne Unit.

Kopergietery és la referència a Flandes a l'hora de fer coproduccions internacionals, tot i que cada cop s'hi sumen més entitats, per la necessitat de trobar nous models de negoci.

A Flandes entenen que el model de coproducció fa referència a la manera com està estructurada la circulació i la creació de les obres. La particularitat flamenca és que la creació dels espectacles és un treball conjunt dels professionals amb els infants — residències— dins de les estructures finançades públicament que després serveixen per promoure i fer circular les obres. Aquest sistema atorga qualitat i professionalitat als resultats dels espectacles. Per tant, a escala internacional, busquen col·laboracions amb companyies o estructures similars.

Amb vista a la internacionalització del sector de les arts escèniques, Kunstenpunt ofereix consells i emprèn accions per ajudar a la sortida a l'estranger. En aquest sentit, el centre coordina accions com:

- Renovar i enfortir la relació amb l'Associació Internacional de Teatre Infantil i Juvenil (ASSITEJ) per programar un festival o una fira professional a Bèlgica, o utilitzar les fires existents.
- Participar en IPAY, als Estats Units.
- Treballs col·lectius (coproduccions internacionals) i intercanvis amb altres països.

I com també s'ha esmentat més amunt, darrerament els governs de totes dues regions (valona i flamenca) procuren presentar-se de manera conjunta a l'hora d'introduir-se al mercat internacional, tot i que mantenen la seva independència.

Consum de teatre familiar a Bèlgica

Bèlgica té unes xifres similars a la mitjana europea pel que fa a la participació cultural, segons el darrer baròmetre disponible d'Eurostat del 2015. En aquest informe, un 45,1 % dels belgues enquestats afirmaven haver assistit a almenys una actuació en viu durant els últims 12 mesos.

En matèria cultural, Bèlgica és una societat que aprecia les arts escèniques, les quals han estat fomentades des de les institucions públiques i les escoles, també com a manera d'assimilar els nousvinguts —en especial a Brussel·les. El preu és un altre factor que hi té molt a veure: hi ha una varietat d'opcions a l'hora de veure espectacles tant a preus populars o més elitistes. Es programen espectacles tant en espais públics a través de festivals municipals com en centres culturals o entitats cíviques, a preus més baixos.

Pel que fa a les pràctiques culturals concretes de Valònia, és interessant analitzar l'estudi presentat el 2020 per l'Observatori de Polítiques Culturals del Ministeri de la FWB, en el qual apareixen dades referents al consum cultural de la població de partir dels 16 anys de la regió de Brussel·les-Capital i de la regió de Valònia. Segons aquest estudi, el 29 % afirmaven haver assistit durant el darrer any al teatre, amb un 20 % a un espectacle de dansa, un 19 % a un d'humorístic i un 11 % a un espectacle de circ. Entre les conclusions, s'assenyala que les pràctiques culturals depenen de l'edat, el nivell econòmic, l'experiència familiar, la categoria professional i el nivell educatiu. Pel que fa a aquest últim factor, el 88 % dels joves amb només estudis de primària no havien consumit teatre durant els darrers 12 mesos, en comparació del 78,5 % dels enquestats amb estudis de secundària inferior, el 68 % dels graduats en secundària superior i el 56 % dels graduats en educació superior.

Quant a Flandes, segons les últimes dades disponibles del 2018, vuit de cada 10 flamencs van participar en almenys una activitat cultural. Aquest percentatge ha augmentat lleugerament en els darrers anys. Això es tradueix en el fet que menys d'una cinquena part de la població no participa de la cultura, una dada significativament positiva. De les persones que van participar en activitats culturals, un 52 % van assistir a espectacles d'arts escèniques. En el cas de Flandes, es torna a veure la relació entre educació i consum cultural.

Si ens fixem en el consum cultural domèstic al conjunt de Bèlgica entre els anys 2012 i 2018, la despesa en la partida de cinema, teatres i altres pràctiques en viu va augmentar considerablement i va passar de 78 M€ a 125 M€, amb una despesa *per capita* que es va incrementar de 33 € a 55 €. Una vegada més, les dades evidencien que el sector manté una progressió ascendent.

Portes d'entrada / recursos

La millor manera d'entrar al mercat belga de teatre familiar és participar en els nombrosos festivals i mostres que es fan, normalment adreçats tant a professionals com al públic general. Hi participen la majoria dels programadors o responsables dels centres culturals o teatres belgues i, per tant, representen una oportunitat molt bona per establir nous contactes. Al mateix temps, l'assistència a aquestes trobades permet entendre quines són les principals dinàmiques d'un mercat molt dinàmic i innovador.

Bona part dels festivals ofereixen la possibilitat d'espectacles per a interior i exterior. La majoria dels equipaments són d'interior, tot i que poden oferir puntualment espais per a exterior. Dins del circuit belga, algunes companyies adapten el mateix espectacle per a interior i per a exterior.

Pel que fa a Valònia, una de les millors opcions per entendre com funciona el sector és assistir a les dues fires principals: Rencontres Théâtre Jeune Public d'Huy (específic i professional per a infantil i juvenil) i Noël au Théâtre (organitzat pel CTEJ). Tot i estar enfocades a promocionar les companyies belgues especialment cap a l'estranger, agrupen bona part dels professionals del sector i permeten veure quines són les tendències de creació.

Una altra porta d'entrada és contactar directament amb teatres enfocats específicament a una programació familiar, així com centres culturals i altres espais de difusió, ja que molts disposen de programació familiar. Entre els centres especialitzats cal destacar: Théâtre La Montagne Magique i el seu festival internacional L'art et les tout-petits; Pierre de Lune i el seu festival Météorites, i Ékla – Art par tous i el seu festival Turbulences. Pel que fa als centres culturals i els teatres més generals, destaquen l'Espace Senghor, el Théâtre Varia i el Centre Cultural Wolubilis.

En relació amb Flandes, destaquen festivals amb visió internacional com el Krokusfestival o l'Stormopkomst. Com a referent entre els teatres amb programació familiar, destaquen les tres cases de producció esmentades més amunt (Hetpaleis, Bronks, Kopergieterij), seguides pels centres culturals, que distribueixen les seves creacions i fan d'enllaç amb els centres escolars. D'altra banda, per raó de la seva activitat i la seva vocació internacional sobresurten l'associació/companyia Fabuleus, la plataforma/companyia FroeFroe (centre de referència pel que fa a coproduccions), el Theater De Spiegel i el Centre Cultural Dommelhof, que organitza Theater op de Markt.

Cal destacar que, més enllà de les grans institucions i teatres, Bèlgica té un circuit de festivals i centres de petit format amb una gran activitat i que poden ser especialment interessants per a les companyies estrangeres. En aquest sentit, l'extensa temporada de festivals de circ i carrer (sovint, de maig a octubre) ofereix nombroses oportunitats per presentar-hi espectacles, fins i tot quan aquests espectacles s'han plantejat inicialment en format sala.

A continuació es presenten les principals referències pel que fa a festivals i fires professionals de les dues regions, Valònia i Flandes. Per facilitar-ne la localització s'han agrupat en tres grans segments: programació de teatre familiar, programació teatral amb apartat de teatre familiar i programació de carrer i circ.

Després, se citen els principals programadors (equipaments i centres culturals), agents de distribució i mànagers i centres de creació, formació i residències. Finalment, s'han afegit altres recursos i xarxes que poden ser útils a l'hora d'entrar al mercat belga.

Festivals i fires professionals a Valònia

Referències de programació de teatre familiar

Rencontres Théâtre Jeune Public (Huy)

www.provincedeliege.be/fr/node/297

Huy. Agost. Organitzat pel Servei de Joventut de la província de Lieja en col·laboració amb la FWB. Mercat i fira exclusivament professional de teatre juvenil i infantil, enfocat a potenciar les companyies belgues. Tot i això, com que és una de les trobades principals, representa una oportunitat molt bona per veure quines són les dinàmiques del sector i fer contactes.

Cada any es presenten prop de 30 espectacles, dels quals es fan unes 80 representacions. Reuneix experts locals (la majoria de llengua francesa) i internacionals (un centenar). L'objectiu és presentar als compradors potencials (programadors i experts del sector) i a la premsa els nous espectacles de teatre per al públic familiar. Les obres seleccionades i premiades pel jurat tenen la difusió assegurada i l'ajut econòmic corresponent per participar després en el programa Spectacle à l'École. De fet, és una condició sine qua non haver presentat l'espectacle al mercat d'Huy per poder participar en aquest programa i rebre les subvencions públiques.

Contacte: Isabelle Thomanne, responsable del Servei de Joventut de la província de Lieja.

Noël au Théâtre

www.ctej.be

Brussel·les. Desembre. Festival amb més de 30 anys d'existència. Organitzat pel CTEJ. Es programen espectacles majoritàriament belgues. Fira professional i també oberta al gran públic. Té una gran afluència de programadors.

Contacte: Virginie Devaster, direcció del CTEJ.

Turbulences – Festival International Jeune Public

www.eklapourtous.be/turbulences

Namur. Novembre-desembre. Triennal. Organitzat per Ékla – Art pour tous. Hi participen companyies estrangeres. Multidisciplinari: teatre, dansa, circ, música. Centrat en espectacles juvenils i familiars. Fira professional i oberta al gran públic.

Contacte: Sarah Colasse, directora d'Ékla – Art pour tous.

Babillage – L'art et les tout-petits

www.chiroux.be/evenements-externes/babillage/

Lieja. Octubre-novembre. Festival internacional organitzat pel Centre Cultural Chiroux, enfocat a infants de 0 a 6 anys. S'hi programen espectacles de teatre, dansa, música, cine-concerts, exhibicions i tallers creatius.

Contacte: Ludivine Bourgeois, Angélique Demoitié i Françoise Senen, responsables de teatre per al públic juvenil.

Festival International Paroles au solstice

<https://lamontagnemagique.be>

Brussel·les. Novembre-desembre. Biennal. Festival internacional que ofereix espectacles per a tothom a partir d'un any. Inclou tallers, cursos de formació i exposicions. Organitzat pel Théâtre La Montagne Magique.

Contacte: Cali Kroonen, direcció.

Festival L'art et les tout-petits

<https://lamontagnemagique.be>

Brussel·les. Maig. Organitzat pel Théâtre La Montagne Magique. Festival d'arts escèniques dedicat al públic infantil. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Cali Kroonen, direcció.

Festival International Jeunes Publiques – Météorites

www.pierredelune.be

Brussel·les. Octubre. Triennal. Organitzat pel Centre Dramatique Jeune Publics Bruxellois – Pierre de Lune. Tota la seva programació és de teatre juvenil i familiar. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Christian Machiels, director del centre.

Festival Pépites – L'art et les tout-petits

www.laguimbarde.be

Charleroi. Maig. Festival de teatre i dansa per als infants de 0 a 6 anys. Programa companyies estrangeres.

Contacte: Gaëtane Reginster, direcció de La Guimbarde.

Festival Découvertes, Images et Marionnettes

www.festivalmarionnette.be

Tournai. Biennal. Octubre. És el principal festival de titelles de Valònia. Programen internacional. L'organitza el Centre de la Marionnette de la Fédération Wallonie-Bruxelles. Fira professional i oberta al públic.

Contacte: Françoise Houtteman-Flabat, directora Maison de la Marionnette.

Lumen

www.maisondelamarionnette.be/fr/centre/evenements-1/lumen/

Tournai. Octubre. Festival que busca fomentar la interacció entre l'art dels titelles i les arts digitals. Ha participat en el projecte europeu Numeric's Art Puppetry Project, amb el suport del programa Europe Creative de la Unió Europea.

Contacte: Françoise Houtteman-Flabat, directora de la Maison de la Marionnette.

Festival de la Marionnette

www.ccbw.be/projet/festival-de-la-marionnette/

Diverses ciutats. Març. Triennal. Organitzat pel Centre Culturel du Brabant Wallon. Mostra d'espectacles de titelles. Programa espectacles internacionals. Es porta a terme entre les ciutats de Tubize, Ittre, Rebecq, Braine-le-Château, Nivelles, Braine-l'Alleud i Genappe.

Contacte: sense especificar.

Les Tornades

www.lestornades.be

Wihéries. Maig. Organitzat pel Centre Culturel de Dour. Festival d'arts escèniques, amb teatre de carrer, infantil, circ i màgia. Hi participen unes 15 companyies. En general està enfocat a espais exteriors.

Contacte: Guillaume Delcourt, programació.

Barak Belgique – Festival de les Arts Escèniques per a Públic Juvenil

www.barakbelgique.be

Brussel·les. Novembre. Festival internacional d'arts escèniques per al públic infantil de teatre i dansa, iniciat el setembre del 2019. El festival s'adreça a professionals del sector per entrar en contacte amb companyies emergents i establertes. A més de Brussel·les, el festival també se celebra a Gant i Lieja. És una iniciativa d'ASSITEJ Belgium.

Contacte: Yannick Boudeau, coordinador.

Festival Mimouna

www.lesnouveauxdisparus.be

Brussel·les. Setembre-novembre. Festival plantejat com a projecte sociocultural adreçat a joves de 6 a 20 anys que assisteixen a una organització juvenil o de cohesió social. Organitza tallers teatrals a les associacions, les quals, després de tres mesos de treball, presenten les seves creacions durant el festival. Organitzat per La compagnie des Nouveaux Disparus.

Contacte: Jamal Youssfi, director artístic.

Festival 0>6

www.ccjette.be/events/festival-06-2020

Brussel·les. Febrer. Organitzat pel Centre Cultural de Jette. Festival d'un únic dia amb múltiples activitats enfocades a infants de 0 a 6 anys.

Contacte: Elise Vantilcke, responsable de teatre juvenil i familiar.

Festival Esprit de Famille

www.roseaie.org

Brussel·les. Juny. Festival de teatre familiar. Organitzat pel Centre Cultural La Roseaie. Espectacles per a interior i exterior.

Contacte: Emmanuelle Van Overschelde, encarregada de projectes.

LaSemo

www.lasemo.be

Enghien. Juliol. Festival de música, teatre, circ i art al carrer, per a tots els públics. S'inclouen espectacles per a les famílies. Organitzat per l'associació LaSemo, asbl.
Contacte: Samuel Chappel, director.

La Symphonie du Feu

www.lasymphoniedufeu.be/

Tubize. Setembre. És l'únic festival a Bèlgica dedicat exclusivament a espectacles que inclouen el foc com a element principal. Organitzat per la companyia Showflamme.
Contacte: Pierre D'haenens, contacte de Showflamme.

Saintes en Fête

www.saintes.info/

Tubize. Setembre. Organitzat per l'associació sense ànim de lucre On tir les fils. Es tracta d'un festival de marionetes. Una altra de les iniciatives de l'associació és l'Space marionettes de Tubize, un espai d'exposició i arxiu sobre les marionetes.
Contacte: Philippe Sax, president.

Kunsten Bois des Arts

www.ccbw.be/projet/kunsten-bos-des-arts/

Halle. Juny. Trobada festiva i cultural que serveix de punt d'encontre entre flamencs i valons en un entorn verd. Música, circ, dansa. Pensat especialment per al públic familiar.
Contacte: Jessica De Pelsmaeker, responsable de projectes de joventut del CCBW.

Esperanzah!

www.esperanzah.be

Floreffe. Juliol-agost. Festival dedicat bàsicament a músiques del món, però que també ofereix un programa variat amb projeccions cinematogràfiques, creacions d'artistes visuals, conferències, activitats per a nens, artistes de carrer, etc.
Contacte: Jean-Yves Laffineur, direcció.

Festival Bis-Arts Charleroi

www.pba.be

Charleroi. Octubre-novembre. Sala. Festival multidisciplinari que ofereix espectacles de dansa, circ, teatre i *performances*. Organitzat pel centre de creació de Charleroi Danse, Palais des Beaux-Arts (PBA), l'Eden i l'Ancre. Acull professionals internacionals i hi predominen els espectacles híbrids de dansa amb altres disciplines artístiques.

Contacte: Pierre Noel, programador del Théâtre Eden.

La Nuit des Bibliothèques

www.facebook.com/lanuitdesbibliotheques

Diverses localitats. Desembre. Iniciat per la Biblioteca Central de la FWB, aquest festival de dos dies de durada s'organitza en col·laboració amb més de 50 biblioteques públiques. Té com a objectiu conscienciar les famílies dels avantatges de la lectura per als més petits mitjançant activitats que creen vincles. Es fan activitats i tallers.

Contacte: Silvana Mei, directora de la Biblioteca Central de la FWB.

Festival Royal de Théâtre de Spa

www.royalfestivalspa.be/

Spa. Agost. Interior. A l'edició del 2019, coincidint amb la celebració dels 60 anys del festival, va tenir 10.500 visitants. Creat el 1959 pel Théâtre National de la ciutat. 12 dies amb prop de 45 representacions teatrals. És un dels més importants de la comunitat francòfona belga. També és finançat per l'SGCA. Inclou tota mena de teatre, inclosos els espectacles per al públic juvenil o familiar. Programació majoritàriament belga francòfona.

Contacte: Axel De Booséré, direcció.

Festival de Liège

www.festivaldeliege.be

Lieja. Gener-febrer. Biennal. Interior. Hereu del Festival du Jeune Théâtre de Liège creat el 1958 per Robert Maréchal, que el va dirigir durant 40 anys. Amb els anys va anar canviant el format fins que el 1999 es va anomenar Festival de Liège. Avui programa majoritàriament obres d'adults i internacionals. És una fira de prestigi. Pot programar obres per a tots els públics, inclosos espectacles per al públic juvenil.

Contacte: Jean-Louis Colinet, director.

Festival Théâtre Au Vert

www.theatreouvert.be

Silly. Agost. Sobretot d'interior. Majoritàriament espectacles belgues francòfons, però pot incloure espectacles internacionals. Per a tots els públics. Un mínim d'espectacles han de ser per al públic juvenil. Festival de petites dimensions.

Contacte: Christian Leclercq, president / Mathieu Noël, director artístic.

Festival Vacances Théâtre de Stavelot

www.festival-vts.net

Lieja. Juliol. Centre Culturel de Stavelot. Programa teatre. Interior. Per a tots els públics, familiar. Jornada per a espectacles infantils: Les P'tits Fest'Arts, de circ i exterior. Programació majoritàriament francòfona belga, amb una petita part d'internacional.

Contacte: Serge Demoulin i Patrick Donnay, direcció.

TheaterFest

www.theaterfest.net

St. Vith. Octubre. Festival de teatre internacional, organitzat per la comunitat germànica de Bèlgica a través de l'Agora Theater. Està destinat a tots els públics, així com a productors i actors d'arreu del món. També s'ofereixen alguns concerts per tancar el programa teatral i un fòrum perquè grups de joves mostrin la seva primera producció.

Contacte: Kurt Pothen, director artístic.

Referències de programació familiar en l'àmbit del circ i el teatre de carrer

Hors Pistes

www.halles.be

Brussel·les. Març. Organitzat pel Centre Cultural Les Halles de Schaerbeek. Festival multidisciplinari, majoritàriament de circ.

Contacte: Christophe Galent, director general.

La Piste aux Espoirs – Festival International d'Artistes de Cirque

www.lapisteauxespoirs.com

Tournai (Bèlgica) i Lille (França). Març. Biennal. Organitzat per la Maison de la Culture de Tournai. Centrat en espectacles de circ.

Contacte: Constance Paris, programadora.

Namur en Mai – Le Festival des Arts Forains

www.namurenmai.be

Namur. Maig. A l'edició del 2021 se celebraran els 25 anys del festival. Organitzat per l'associació Promotion des Arts Forains, asbl, amb suport públic. Programa teatre i circ al carrer, amb activitats adreçades al públic familiar. Programa companyies internacionals.

Contacte: Samuel Chappel, direcció.

Festival UP!

www.catastrophe.be

Brussel·les. Març. Biennal. Organitzat pel centre de creació Espace Catastrophe. Programa circ internacional. Molt bona referència entre els programadors internacionals de circ. Cita obligada per a la majoria d'ells.

Contacte: Catherine Magis, directora artística.

Hopla!

www.hopla.brussels/

Brussel·les. Abril. Festival majoritàriament de circ organitzat per l'Ajuntament de Brussel·les. Té lloc en diferents punts de la ciutat, tant en sales com a l'exterior, durant una setmana.

Contacte: Marion Chourane, programació.

Sortilèges, rue et vous!

www.sortileges.be

Ath. Maig. Festival d'arts de carrer organitzat per la Maison Culturelle d'Ath i el Centre des Arts de la Rue (CAR). Cada cop s'internacionalitza més.

Contacte: Mélanie Straus, responsable del festival.

Festival International des Arts de la Rue de Chassepierre

www.chassepierre.be

Florenville. Agost. Organitzat per l'associació Fête des Artistes de Chassepierre, asbl. Teatre al carrer, circ i infantil. També programa espectacles internacionals.

Contacte: Charlotte Charles-Heep, direcció artística.

Rue du Bocage

<http://ruedubocage.be/fr/>

Herve. Agost. Festival de teatre de carrer organitzat per Scène de Bocage i el Centre Hervien d'Animation Culturelle.

Contacte: Guy Daron, president del CHAC.

Les Unes Fois d'un Soir

www.1x1soir.be/

Huy. Setembre. Després de canviar d'ubicació diverses vegades, el festival, creat el 1991, actualment està coorganitzat per Les Unes Fois d'un Soir i Latitude 50. Programa teatre al carrer, circ i infantil.

Contacte: Luc de Groeve, director.

Brussels Summer Festival

www.bsf.be

Brussel·les. Agost. Multidisciplinari. Majoritàriament música, però inclou teatre de carrer, circ i infantil. Per a tots els públics. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Philippe Close, responsable.

Fête de l'Iris

www.fetedeliris.be

Brussel·les. Maig. Festa institucional de la regió de Brussel·les-Capital. Festival de carrer multidisciplinari. Per a tots els públics. Programa espectacles internacionals.

Contacte: sense especificar.

Les Fêtes Romanes

www.wolubilis.be

Brussel·les. Setembre. Organitzat pel Centre Culturel Wolubilis. Programa teatre de carrer, circ i infantil. Exterior i interior. Presència de companyies internacionals.

Contacte: France Deblaere, direcció i programació.

En L'Air! Festival des arts du cirque en création

www.ccbw.be

Court-Saint-Étienne. Abril. Organitzat pel Centre Culturel du Brabant Wallon. Les companyies de circ residents mostren els espectacles de creació.

Contacte: Christophe Rolin, responsable del festival.

Fête des Fleurs

www.lavenerie.be

Brussel·les. Juny. Biennal. Organitzat pel Centre Culturel de Watermael-Boitsfort-La Vénerie, asbl. Espectacles de carrer i d'infantil.

Contacte: Virginie Cordier, directora de La Vénerie / Alexis Courtin, programador d'arts escèniques de La Vénerie.

Festival International du Rire de Rochefort

www.festival-du-rire.be

Rochefort. Maig. Iniciat el 1981, programa espectacles d'humor, així com circ i teatre infantil. També internacional. Majoritàriament interior.

Contacte: Jean-Marc Mahin, president.

Festival des Tchaornis

www.ccengis.be

Engis. Juliol. Festival de circ, teatre, màgia, música i arts al carrer. Organitzat pel Centre Culturel Engis. Majoritàriament són companyies belgues i franceses, però programa una petita part de teatre internacional.

Contacte: Jean-Pierre Houet, director.

Les Tilleuleries

www.ccnassogne.be

Nassogne. Juliol. Festival de circ i arts al carrer. Regional amb una petita part de programació internacional.

Contacte: Jean-Pierre Clinckx, director artístic.

Festival Théâtres Nomades

www.lesnouveauxdisparus.be

Brussel·les. Agost. Festival a l'aire lliure amb multitud d'espectacles de teatre de carrer, acrobàcies, circ, contes i música. Té un enfocament social.

Contacte: Jamal Youssfi, director artístic.

P'tit Cirq'en Palc

www.ptitcirqenpalc.be

Wavre. Juliol. Festival organitzat per l'École de Cirque du Brabant Wallon. Permet mostrar les creacions de circ dels joves residents i altres entitats de la comunitat francesa.

Contacte: Julie Patiny, coordinadora del festival.

Détours Festival – Festival International en Arts Urbains

www.detoursfestival.be

Brussel·les. Setembre. Festival internacional d'arts urbanes. Durant vuit dies es presenten espectacles de dansa urbana i música, entre d'altres, en diversos punts de la ciutat i en diferents centres d'art i cultura. Produccions de nova creació i aparador d'obres ja realitzades.

Contacte: Milan Emmanuel, direcció / Chaella Nibigira, comunicació i contacte amb artistes.

Les Tailleurs

www.lestailleurs.be

Écaussinnes. Octubre. Festival d'arts de carrer organitzat per l'associació FARO. Programa circ, teatre, concerts, humor, mercat d'artesanía, jocs i espectacles per al públic familiar. Octubre.

Contacte: Arnaud Bourgis, programació.

Scène de Villages

www.ccbw.be/projet/scene-de-villages/

Diverses ciutats de Valònia. Maig-octubre. Durant quatre mesos, s'organitzen diferents activitats, tallers i espectacles de carrer a les places principals dels pobles. Organitzat pel Centre Culturel du Brabant Wallon.

Contacte: Christophe Rolin, coordinació d'arts i societat del CCBW.

SuperVliegSuperMouche

www.supervliegsupermouche.be

Brussel·les. Juny. Festival d'arts de carrer ubicat al Parc de Forest de Brussel·les. Programa música, acrobàcies, teatre i instal·lacions.

Contacte: Benoit De Wael, coordinadora.

Soiron sur Scène

www.rubiscube.be/soironsurscene

Soiron. Agost. Festival de carrer de caràcter rural i artesanal d'un dia de durada al poble de Soiron, dins de la demarcació de Pepinster

Contacte: Baptiste Dellicour, contacte de Rubiscube.

Août en Éclats

www.aouteneclats.be/

Soignies. Agost. Festival multidisciplinari de carrer, gratuït i per al públic familiar. Programa concerts, espectacles de teatre i circ.

Contacte: Véronique Bultiau, secretariat general del Centre Cultural de Soignies.

Crazy Circus Festival

www.crazycircusfestival.be

Soignies. Agost. Festival d'arts de carrer i circ internacional. Adreçat especialment al públic familiar. Organitzat per l'associació i escola de circ que porta el mateix nom, Crazy Circus, asbl.

Contacte: sense especificar.

Festival des Arts de Rue

www.braineculture.be

Braine-l'Alleud. Setembre. Festival d'arts de carrer organitzat pel Centre Cultural Braine-l'Alleud. Programa teatre de carrer, circ, marionetes, clowns i jocs de grans dimensions per als més petits.

Contacte: Eliz De Wolf, programació públic juvenil.

Le Leû – Festival des Arts de la Rue

www.leleufestival.com/

Honnelles. Setembre. Festival d'arts de carrer. Programa circ, teatre i música. Artistes majoritàriament locals (i francòfons), però també en programa d'internacionals.

Contacte: Emmanuel Gaillard, direcció.

Les Solidarités

www.lessolidarites.be

Namur. Agost. Festival multidisciplinari (que inclou també conferències i projeccions cinematogràfiques) per a tots els públics i a l'aire lliure. Organitzat per Solidaris – Mutualité Socialiste. Diverses ONG donen suport a aquest festival.

Contacte: Martin Wauthy, director / Denis Gerardy, programador.

HAAste Töne?! – Internationales Straßentheater-Festival

www.sunergia.be

Eupen. Agost. Organitzat per la comunitat germànica de Bèlgica a través de Chudoschnik Sunergia VoG. Festival de circ i teatre de carrer. Exterior. Per a tots els públics. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Judith Thelen, coordinadora.

Festivals i fires professionals a Flandes

Referències de programació de teatre familiar

Krokusfestival – Festival de Teatre i Dansa per Joves

www.krokusfestival.be

Hasselt. Febrer. Festival/mostra professional i oberta al públic. Programa espectacles de teatre i dansa per a infants de fins a 12 anys. Programa espectacles belgues i internacionals. Hi assisteixen programadors, artistes i directors de festivals i centres culturals locals i estrangers.

S'habiliten espais de trobada professionals per fer networking i s'organitzen conferències per analitzar les darreres informacions del sector.

És una de les cites més importants de la part flamenca, similar al que són els Rencontres Théâtre Jeune Public d'Huy de la comunitat francòfona belga. Pot ser una bona porta d'entrada al mercat belga flamenc i per donar-se a conèixer entre els programadors internacionals.

Contacte: Gerhard Verfaillie, director del festival.

Festival International Export/Import

www.bronks.be

Brussel·les. Novembre. Organitzat per Bronks Theatre. Interior. Programa espectacles de teatre familiar per a infants de fins a 12 anys. Hi ha presència de companyies internacionals. Bronks Theatre organitza altres festivals dedicats a tots els públics, però van més enfocats a un públic i programadors regionals.

Contacte: Veerle Kerckhoven, direcció artística de Bronks.

Kunstendagvoorkinderen

www.kunstendagvoorkinderen.be

Brussel·les. Novembre. És una jornada organitzada pel Govern flamenc dedicada a activitats adreçades a famílies amb menors de 12 anys que es vulguin familiaritzar amb l'art i la cultura. Es programa música, dansa, teatre, arts visuals i cinema, entre d'altres. També hi participen diferents municipis de Flandes.

Contacte: Veerle Keuppens, coordinadora.

Stormopkomst

<http://stormopkomst.be>

Turnhout. Març. Festival d'art infantil multidisciplinari (circ, teatre i dansa, entre d'altres). Interior. En la seva organització hi estan implicats el CC Westrand, el CC De Warande i el C-Mine.

Contacte: Sarah Rombouts, direcció artística.

Spinrag Kindermuzefestival

www.spinrag.be/

Kortrijk. Febrer. Organitzat pel Centre Cultural Kortrijk. Festival per al públic infantil i juvenil. Multidisciplinari.

Contacte: Mieke Vandecandelaere, programador d'espectacles familiars del CC Kortrijk.

Rode Hond

www.rodehond.be

Lovaina. Octubre. Organitzat pel Centre Cultural 30CC. És un festival adreçat al públic infantil i juvenil. Inclou espectacles d'arts escèniques, tot i que se centra en cinema i animació.

Contacte: Koen Adams, director artístic del 30CC / Sanne Clerinx, responsable del programa de teatre familiar i de Rode Hond.

Theater aan Zee

www.theateraanzee.be

Ostende. Juliol-agost. Festival de teatre i música per a joves talents. La seva programació dura 11 dies. Per a tots els públics.

Contacte: Mats Van Herreweghe i Leontien Allemeersch, programadors de teatre juvenil.

Beeldig Lommel

www.beeldiglommel.be

Lommel. Juny. Festival de disfresses. Organitzat per la ciutat, a través del Centre Cultural De Adelberg, Tourism Lommel i el Departament d'Esdeveniments.

Contacte: Bo Moelans, programador de teatre juvenil del CC De Adelberg.

Sierk Masjiek

www.ronse.be/nl/sierk-masjiek

Ronse. Setembre. Festival d'un sol dia de durada, amb accés gratuït i enfocat a un públic familiar. Organitzat pel Servei Municipal de Joventut.

Contacte: Servei Municipal de Joventut de Ronse.

De Kinderbrouwerij

www.kinderbrouwerij.com

Reningelst. Agost. Festival on es programa teatre, música, circ, animació per al públic familiar i infantil. Programa per a escoles.

Contacte: sense especificar.

Kindertheaterfestival Spekken

www.facebook.com/Spekken/

Gant. Es porta a terme durant les vacances de Setmana Santa i l'hivern, en espais interiors. Festival de teatre infantil per a nens i nenes d'entre 2 i 12 anys.

Contacte: Dirk Schockaert, membre de l'organització del Free-time, vzw.

Bomfestival

www.deviezegasten.org

Gant. Setembre. Festival multidisciplinari (teatre, concerts de música, teatre infantil, de carrer, cabaret i comèdia) organitzat per l'associació Bij' De Vieze Gasten, vzw. Gratuït.

Contacte: Marie-Laure Delaby, programació.

Wonder Weekend Festival

www.wonderweekend.be

Meise. Agost. Festival familiar a l'aire lliure al jardí botànic de Meise, on els visitants passen la nit. El festival té diverses activitats familiars i programa petites actuacions teatrals. La idea del festival gira entorn del fet de conèixer personatges fantàstics de conte amb personatges disfressats.

Contacte: sense especificar.

Wortegemsen Feesten

www.wortegemsenfeesten.com

Wortegem-Petegem. Maig. Festival de música, espectacles de carrer, jocs populars i entreteniment per a tota la família.

Contacte: sense especificar.

Krikrak Festival

www.krikrak.be

Bruges. Novembre. Festival familiar amb actuacions de teatre, música, cinema o dansa, entre altres activitats. Organitzat per Brugge Plus.

Contacte: Karel Standaert, responsable del projecte dins de Brugge Plus.

Bruist! Festival

www.froefroe.be

www.stormkop.be

Anvers. Setembre. Festival d'arts infantils de teatre de carrer a partir dels 3 anys. Se celebra a l'espai Stormkop i és organitzat per FroeFroe en col·laboració amb De Studio, Hetpaleis, Laika, Part of Antwerpen i Stormkop, així com la ciutat d'Anvers.

Contacte: Marc Maillard, direcció artística de FroeFroe / Kaat Haest, de la secció juvenil i coordinació de Stormkop.

Referències de programació familiar en l'àmbit de circ i carrer

Theater op de Markt

www.theateropdemarkt.be

Són dos festivals: un a l'estiu els anys parells a Hasselt i un a la tardor els anys senars a Neerpelt (Dommelhof). És una de les mostres de teatre i circ més importants de la part flamenca de Bèlgica. Inclou un apartat d'espectacles infantils. Les seves activitats i festivals són seguits per tots els programadors de Flandes i dels Països Baixos. Fira professional i oberta al públic. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Martine Linaer, director artístic.

De Zomer van Antwerpen (Antwerpen Summer)

www.zva.be

Anvers. Juliol-agost. Organitzat per l'associació Zomer Van Antwerpen, vzw. És un dels més destacats en arts escèniques a Flandes. Programa teatre de carrer, circ, música i pel·lícules. Adreçat a tots els públics. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Patrick de Groote, director artístic.

Gevleugelde Stad Ieper

www.gevleugeldestad.be

Ieper. Abril. Organitzat pel Centre Cultural de Ieper i l'associació ACCI, vzw. Festival d'arts escèniques (teatre de carrer, dansa i circ, entre d'altres). Exterior, però si les condicions climatològiques no són bones, es trasllada a l'interior. Programa espectacles internacionals. Funciona com a mercat i totes les companyies que estan programades disposen d'un estand per poder fer promoció dels seus espectacles i contactar amb els programadors.

Contacte: Jan Victoor, coordinador.

Miramiro

www.miramiro.be

Gant. Juliol. Organitzat per l'associació Miramiro, una de les principals entitats culturals de Flandes. És un festival d'arts escèniques que inclou espectacles majoritàriament de circ i arts al carrer. Per a tots els públics. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Céline Verkest, direcció artística.

International Puppetbuskers Festival

www.puppetbuskersfestival.eu

Gant. Juliol. Organitzat per l'associació Europees Figurentheatercentrum, vzw. És el principal festival de titelles a Flandes. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Freddy Claeys, director.

PERPLX

www.perplx.be

Kortrijk. Juny. És un festival d'arts de carrer internacional (dansa, circ, teatre). Programa espectacles tant d'interior com a l'aire lliure. També organitza una edició d'hivern al teatre Kortrijk. És l'antic festival Humorologie.

Contacte: Koen Allary i Griet Deschamps, directors artístics.

Visueel Festival Visuel

<https://www.facebook.com/visueelfestivalvisuel/>

Brussel·les. Juny. Organitzat de manera conjunta pel Centre Cultural De Kroon (flandres) i el Centre Cultural Archipel 19 (Valònia). Programa teatre de carrer i circ, enfocat principalment al públic familiar.

Contacte: Thim Vandecaeter, programador a De Kroon.

Salto Festival

www.saltofestival.be

Menen. Juliol. Festival de carrer per a tots els públics: música, dansa, teatre i circ. Organitzat pel Centre Cultural De Steiger Menen. En funcionament des de l'any 2015.

Contacte: Bart Bogaert, responsable de teatre familiar i festivals del Centre Cultural De Steiger.

Sinksen Festival

www.sinksen.be

Kortrijk. Juny. Festival de teatre de carrer, circ i música. Organitzat per l'Schouwburg Kortrijk.

Contacte: Katrien Voet, responsable de projectes internacionals.

CIRKLcircus

www.cirklcircus.be

Lovaina. Maig. Festival de circ de tres dies de durada organitzat pel Centre Cultural 30CC. Adreçat a tots els públics. Programa companyies internacionals.

Contacte: Jonas Van Soom, responsable del projecte a 30CC.

Cirque Plus

www.cirqueplus.be/

Bruges. Juliol. L'organització cultural Brugge Plus, vzw s'encarrega de la majoria dels esdeveniments del sector a la ciutat, inclòs aquest festival de circ.

Contacte: Peter Grymonprez, responsable del projecte / Lieve Moeremans, direcció de Brugge Plus.

Festival Cirk! Aalst

www.cirkaalst.be

Aalst. Agost. Organitzat pel Centre Cultural d'Aalst. Festival de circ i arts al carrer per a tots els públics, bàsicament en espais exteriors. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Kathleen Keymeulen i Liesbeth Bonner, programadores.

Wintervuur

www.wintervuur.be

Anvers. Desembre-gener. Festival d'hivern d'arts al carrer, amb espectacles de circ, teatre i música. Organitzat per Antwerpen Open, vzw. Espectacles per a tota la família.

Contacte: Dré Demet, director artístic.

Blok -Bloc

www.blok-bloc.be/

Anvers. Abril. Festival de circ organitzat per Laika, companyia subvencionada pel Govern flamenc.

Contacte: Jo Roets, director artístic de Laika.

Brouwsels op straat

www.brouwselsopstraat.be

Eke. Setembre. Organitzat per Amis Eke Association Village. Festival d'arts al carrer de dos dies de durada amb actuacions de teatre, circ i màgia. Per a tots als públics. Programa majoritàriament companyies belgues i holandeses. També programa espectacles internacionals. Hi ha un apartat *off*, on les companyies no oficials, però que també passen una selecció, hi poden actuar.

Contacte : Danny Claeys, programador.

Isotopia

www.isotopiafestival.be

Izegem. Juliol. Biennal. Festival en el qual es combinen actuacions de dansa, música, cinema, comedians i teatre. És l'antic festival Izegem Zomert.

Contacte: Geerwin Vandekerckhove, director.

Paulusfeesten

www.paulusfeesten.be

Ostende. Agost. Festival de circ i teatre de carrer que es fa durant una setmana a l'estiu, per tots els carrers d'Ostende.

Contacte: Luk Lowyck, programació.

Internationaal Straattheaterfestival Beveren

www.straattheaterfestivalbeveren.wordpress.com

Beveren. Agost. Organitzat per l'Ajuntament de Beveren i el CC Ter Vesten. Festival de carrer amb circ i teatre per a tots els públics. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Erik Apers, coordinador.

Internationaal Lachfestival Houthalen-Helchteren

www.lachfestival.be/

Houthalen. Juliol. Organitzat per l'associació Internationaal Lachfestival, vzw. Festival d'humor, teatre i música al carrer. Majoritàriament espectacles locals, però en pot incloure d'internacionals.

Contacte: sense especificar.

De Kleinste Steeples

www.ccdeschakel.be

Waregem. Agost. Festival de circ i arts al carrer. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Dave Van Robays, director i programador de teatre i dansa del CC De Schakel.

De Donderdagen

<https://www.facebook.com/dedonderdagen/>

Ninove. Juliol-agost. Festival de petit format de teatre de circ i teatre de carrer en diferents espais de la ciutat. Organitzat pel servei de cultura de l'Ajuntament de Ninove.

Contacte: Ben Schokkaert, responsable d'organització.

Parktheater Festival

www.facebook.com/parktheaterfestivallokeren

Lokeren. Maig. Festival de teatre que se celebra al parc Princess Josephine-Charlotte. Gratuït. Amb actes internacionals i locals. Enfocat al públic familiar.

Contacte: sense especificar.

Theater ann Twater

www.theateraantwater.be

Boom. Juny. Festival internacional de teatre i circ de carrer de dos dies de durada amb prop de 150 representacions. Organitzat per la plataforma d'impuls creatiu De Kaaimannen.

Contacte: sense especificar.

Festival Dranouter

www.festivaldranouter.be/

Dranouter. Agost. Festival a l'aire lliure de música i d'entreteniment que dura quatre dies. Enfocat també al públic familiar.

Contacte: Bavo Vanden Broeck, membre de l'organització.

Zommerhappenig

www.zomerhappening.be

Opwijk. Agost. Festival cultural multidisciplinari. Cada any s'escull un tema central entorn del qual s'organitzen totes les activitats. Gratuït i enfocat al públic familiar.

Contacte: sense especificar.

Gentse Feesten Parade

www.gentsefeesten.be

Gant. Juliol. Són les festes de la ciutat, organitzades per l'Ajuntament, durant les quals es programen múltiples actuacions multidisciplinàries.

Contacte: Bij Sint-Jacobs, membre de l'organització.

StraPatZen

www.strapatzen.be/

Wambeek – Sint-Pieters-Leeuw. Agost. Festival d'arts de carrer de dos dies de durada. Es porta a terme de manera simultània a les localitats de Wambeek i Sint-Pieters-Leeuw.

Contacte: Jan Raspoet, responsable de l'associació StraPatZen.

Acrobat Festival

www.acrobatfestival.be

Hemiksem. Abril. Festival de circ i d'acrobàcies. Interior i exterior. Ofereix als visitants dues nits amb espectacles d'artistes internacionalment coneguts i una tercera nit amb nous espectacles de talents joves. Organitzat per Ell Circo d'ell Fuego.

Contacte: Kaat Mortier, coordinadora.

Boulevard Straattheaterfestival

www.ccbelgica.be/nl/programma/boulevard-bizar/

Dendermonde. Setembre. Festival internacional d'arts de carrer amb programació multidisciplinària.

Contacte: Lieve Van Cauwenberge, programació.

Del Mundo Street Art Festival

www.maasmechelenleisurevalley.be/

Maasmechelen. Juny. Festival multidisciplinari, principalment amb programació en espais exteriors i companyies internacionals.

Contacte: Gert Vanderlee, programació.

Planeet Sierk

www.circuscentrum.be

Gant. Juliol. Festival de circ per a joves organitzat per l'associació Circus Centrum / Vlaams Centrum voor Circuskunsten, vzw. Interior i exterior.

Contacte: Noemi De Clercq, direcció.

Magneetfeesten

www.magneetfeesten.be/

Evergem-Doornzele. Agost-setembre. Festival d'arts de carrer de petit format.

Contacte: Geert De Naeyer, programació.

O-Parade Genk

www.visitgenk.be

Genk. Maig. Es tracta d'un festival-desfilada d'un dia enfocat a les arts de carrer. Hi han participat companyies catalanes amb espectacles itinerants.

Contacte: Jeleesa Vliegen, organització.

Smells like Circus

www.vooruit.be/en/agenda/themas/93/SMELLS_LIKE_CIRCUS_2020/

Gant. Gener. Són cinc dies d'espectacles de circ, dansa, *performances* i teatre. També inclou trobades i tallers per a professionals i programadors. Organitzat pel Kunstencentrum Vooruit juntament amb Circus Centrum.

Contacte: Noemi De Clercq, directora de Circuscentrum.

Summer@Lauwe

www.facebook.com/groups/ZOMERLAUWE/

Lauwe. Juliol. Festival d'art de carrer, en el qual s'inclouen companyies internacionals.

Contacte: Steven Holvoet, programació.

Sint-Kruis Kermis

www.sint-kruis.be

Bruges. Setembre. Festival internacional de teatre de carrer.

Contacte: Séraphin Bouúuert, direcció.

Enllaços de llistes de festivals:

Festivals de circ a Bèlgica:

www.circuscentrum.be/circus-in-vlaanderen/festivals/

Festivals subvencionats per la FWB:

www.creationartistique.cfwb.be/index.php?id=festivals

Festivals a Bèlgica:

www.festivals.be

Programadors de Valònia (equipaments, centres culturals i artístics)

Théâtre La Montagne Magique

www.theatremontagnemagique.be

Brussel·les. Referent del teatre infantil i juvenil. Programa espectacles, dona formació i és residència i centre de recursos. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Cali Kroonen, direcció.

Ékla Art pour tous

www.eklapourtous.be/

Brussel·les. Fundat el 1982, és un referent del teatre infantil a Valònia. Té dues línies d'actuació: programa espectacles familiars i ofereix cursos i tallers a les escoles, així com residències. Organitzat pel Festival International Jeune Public Turbulences.

Contacte: Sarah Colasse, directora.

Pierre de Lune – Centre Dramatique Jeune Publics Bruxellois

www.pierredelune.be

Brussel·les. Centre fundat el 1979 que organitza, promou i estructura el que es coneix com a teatre juvenil. Té un apartat específic d'art a les escoles. Ofereix formació. Centre d'informació del sector. Programa espectacles en centres com l'Espace Delvaux, el Théâtre Marni, Wolubilis i la Maison des Cultures de Molenbeek, entre d'altres. Organitza cada tres anys el Festival International Jeunes Publiques Météorites i el festival de dansa per a infants Mini D Festival.

Contacte: Christian Machiels, director.

Théâtre Royal de Toone

www.toone.be

Brussel·les. Teatre de referència de titelles tradicionals. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Nicolas Géal, responsable del centre.

Théâtre du Ratinet

www.theatreduratinet.be

Brussel·les. Teatre tradicional infantil i familiar, amb espectacles de titelles per a públic de 2 a 7 anys. Majoritàriament programació francòfona.

Contacte: Claude Valère, director.

Théâtre Royal du Peruchet

www.theatreperuchet.be

Brussel·les. Espectacles de titelles per al públic familiar. També fa espectacles per a les escoles. Organitza el Festival JEM (Journées Européennes de la Marionnette).

Contacte: Dimitri Jageneau, director i programador.

Théâtre Marni

www.theatremarni.com

Brussel·les. Teatre multidisciplinari, amb programació de teatre, música i dansa. També programa teatre familiar. S'hi porten a terme residències. El teatre és l'escenari de diferents festivals, ja que és una bona opció a l'hora de llogar sales.

Contacte: Joëlle Keppenne, direcció.

Théâtre Royal du Parc

www.theatreduparc.be

Brussel·les. Presenta espectacles de format gran, majoritàriament francòfons.

Contacte: Thierry Debroux, director.

Théâtre de Poche

www.poche.be

Brussel·les. Programa teatre, música i dansa, així com teatre familiar. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Olivier Blin, director general i artístic.

Théâtre National

www.theatrenational.be

Brussel·les. 3 sales. Comprèn espectacles culturals de totes les disciplines. Per a tots els públics. És un dels referents de teatre a Bèlgica. Té un apartat específic d'espectacles per a famílies i per a les escoles. També programa espectacles internacionals.

Contacte: Valérie Martino, programació.

Palais des Beaux-Arts – BOZAR

www.bozar.be

Brussel·les. Programa tota mena d'activitats culturals. Centre de referència a Bèlgica. També té un apartat d'infantil i familiar. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Paul Dujardin, director artístic / Anna Vondracek, responsable de teatre i dansa.

Théâtre Les Tanneurs

www.lestanneurs.be

Brussel·les. Teatre d'adults contemporani, amb programació d'espectacles per a les escoles. També fa residències.

Contacte: Alexandre Caputo, director artístic / Mathilde Lesage, responsable de públics i escoles.

Théâtre 140

www.theatre140.be

Brussel·les. Programa teatre, humor, dansa i circ. Té presència de companyies internacionals

Contacte: Astrid Van Impe, directora artística.

Théâtre Le Public

www.theatrelepublic.be

Brussel·les. Teatre d'adults, però pot incloure teatre familiar. Programa espectacles belgues francòfons i també està obert a fer coproduccions internacionals.

Contacte: Patricia Ide, direcció artística.

Théâtre de Namur

www.theatredenamur.be

Namur. Teatre per a tots els públics. Apartat específic per al públic juvenil i per a les escoles. Ofereix formació per a professionals.

Contacte: Arielle Harcq, programadora de l'àrea infantil.

Théâtre Varia

www.varia.be

Brussel·les. Centre dramàtic de la comunitat francesa Valònia-Brussel·les. Programació estable de teatre. També té un apartat d'infantil. Centre de formació en arts escèniques i residència.

Contacte: Sylvie Somen, directora artística.

Théâtre de Liège

www.theatredeliege.be

Lieja. Té un apartat específic de teatre a les escoles. Programa espectacles internacionals. És una de les principals sales de la regió, majoritàriament d'adults.

Contacte: Serge Rangoni, director general.

Théâtre la Valette

www.theatrelavalette.be/

Ittre. Teatre de petites dimensions però amb una programació dinàmica. També programa teatre infantil.

Contacte: Michel Wright, director.

Théâtre de l'Ancre

www.ancre.be

Charleroi. Teatre que, a banda d'una programació estable (nacional i internacional), proposa altres activitats artístiques: tallers, residències, exposicions... També té oferta per al públic familiar i escolar.

Contacte: Jean-Michel Vanden Eynde, direcció.

Théâtre des 4 Mains

www.theatre4mains.be

Beauvechain. Teatre que programa especialment espectacles de marionetes, però també és un punt de referència per a la vida cultural del públic familiar de la regió.

Contacte: Marie-Odile Dupuis, direcció artística.

Théâtre des Martyrs

www.theatre-martyrs.be/

Brussel·les. Ofereix una programació compromesa amb els temes socials d'actualitat. Consta de dues sales, una a la qual caben quasi 400 persones, i l'altra, més petita, per a espectacles de petit format. A més, també organitza exposicions, recitals i esdeveniments literaris. És un teatre dinàmic al cor de Brussel·les.

Contacte: Philippe Sireuil, direcció.

Théâtre Jardin Passion

www.theatrejardinpassion.be

Namur. Sala de teatre amb una programació multidisciplinària. Dona suport especialment a la creació juvenil.

Contacte: Sébastien Hébrant, programador.

Théâtre la Balsamine

www.balsamine.be

Brussel·les. La seva programació se centra en les arts escèniques i en les creacions de joves companyies de teatre i de dansa contemporània.

Contacte: Monica Gomes, direcció artística.

Théâtre de la Communauté

<https://theatredelacommunaute.be>

Seraing. Programa propostes adreçades a tots els públics i presta una atenció especial a aquells que solen quedar exclosos de la cultura. A més de les creacions teatrals, organitza intercanvis de coneixements de diverses formes (pràctiques, debats, tallers de formació, etc.). Actualment també té sala a Lieja.

Contacte: Claire Vienne, directora artística.

La Ruelle aux Baladins

www.laruelleauxbaladins.wordpress.com

Namur. Teatre de petites dimensions amb programació infantil durant tot l'any.

Contacte: Alain Rochette, responsable.

Les Riches-Clares

www.lesrichesclaires.be

Brussel·les. Sala per a espectacles de petit format per a totes les arts escèniques. Es defineix com una finestra per a joves talents i un espai on companyies consolidades poden obrir-se a nous horitzons.

Contacte: Eric De Staercke, direcció.

La Ferme de Martinrou

www.martinrou.be

Fleurus. Equipament cultural que ofereix una temporada teatral per a adults i públic juvenil, així com tallers i cursos, principalment d'arts escèniques i plàstiques.

Contacte: sense especificar.

Halles de Schaerbeek

www.halles.be

Brussel·les. Centre cultural amb programació multidisciplinària. També té un apartat enfocat a escolars. Organitza el festival biennal de circ Hors Pistes.

Contacte: Christophe Galent, direcció artística.

La Roseraie

www.roseraie.org/

Brussel·les. Centre de creació i difusió de les arts escèniques. Fa programació continuada d'espectacles infantils. Es presenta com a centre cultural familiar.

Contacte: Emmanuelle Van Overschelde, coordinació, programació i administració.

Espace Delvaux – La Vénerie

www.lavenerie.be

Watermael-Boitsfort. Regió de Brussel·les-Capital. Centre cultural, espai de creació i programació d'espectacles. Sala. També programa teatre infantil.

Contacte: Virginie Cordier, directora.

Espace Senghor – Centre Culturel d'Etterbeek

www.senghor.be

Brussel·les. Té programació infantil durant tota la temporada. També compta amb animadors per a joves i escoles.

Contacte: Anne Bertinchamps, responsable de la programació de teatre per al públic juvenil.

Casal Català de Brussel·les

www.casal-catala.be/

Brussel·les. Organitza activitats diverses enfocades a la difusió de la cultura i artistes catalans, entre les quals hi ha espectacles de teatre familiar.

Contacte: Llorenç Navarro, president.

Wolubilis / Centre Culturel de Woluwe-Saint-Lambert

www.wolubilis.be

Brussel·les. Centre cultural multidisciplinari, amb un apartat específic de teatre familiar i juvenil. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Valérie Lozet, programadora de teatre infantil i coordinadora de projectes escolars.

Mars – Mons arts de la scène

www.surmars.be

Mons. Centre cultural que compta amb diverses sales repartides per la ciutat. Té una programació conjunta de teatre, música, dansa, humor, circ, titelles, públic juvenil i gastronomia. És un dels referents culturals de la FWB.

Contacte: Philippe Kauffmann, direcció artística d'arts escèniques / Juliette Dulong, programació de teatre per al públic juvenil.

Centre Culturel d'Ittre

www.ittreculture.be

Ittre. Centre cultural amb un apartat específic de la programació adreçada al públic familiar i juvenil.

Contacte: Nathalie Lourtie, direcció.

Maison de la Culture de Tournai

www.maisonculturetournai.com

Tournai. Centre cultural que programa espectacles de teatre, dansa i circ, amb un apartat específic per al públic familiar. També fa formació.

Contacte: Bruno Delmotte, programador de teatre per al públic juvenil.

Maison de la Culture d'Arlon

www.maison-culture-arlon.be

Arlon. Centre cultural amb apartat de la programació adreçada al públic familiar i juvenil. Promou el programa d'espectacles a les escoles de la FWB. Teatre de sala, tant d'adults com d'infantil.

Contacte: Luc Delhaye, director i programador.

Centre Hervien d'Animation Culturelle

www.chac.be

Herve. Centre cultural que programa teatre, cinema, dansa i música. Té un apartat d'espectacles per al públic infantil i juvenil. Organitza el festival de teatre Scène du Bocage, de produccions belgues, i el Rue du Bocage, festival de teatre de carrer. Gestiona tota l'escena cultural d'Herve.

Contacte: Guy Daron, president del CHAC.

A la Courte Echelle

www.courte-echelle.be

Lieja. Centre de creació i expressió artística. Fa formació i programa espectacles juvenils juntament amb el Centre Culturel de Liège. Majoritàriament programació francòfona.

Contacte: Graziella Cannata, coordinadora.

Centre Culturel Chiroux

www.chiroux.be

Lieja. Centre cultural multidisciplinari que col·labora amb A la Courte Échelle per oferir un programa concret d'espectacles juvenils i familiars. Organitza el festival Babillage, enfocat a infants de 0 a 6 anys.

Contacte: Ludivine Bourgeois, Angélique Demoitié i Françoise Senen, responsables de teatre per al públic juvenil.

Chudoscnik Sunergia

www.sunergia.be

Eupen. Centre cultural de la comunitat germànica a la província de Lieja. Programa teatre, música, literatura i teatre de carrer, així com tallers d'estiu i nombroses activitats. Organitza el festival d'arts de carrer HAASte Töne?!

Contacte: Judith Thelen, responsable de teatre i dansa.

Centre Culturel Jacques Frank

www.lejacquesfranck.be

Brussel·les. Centre cultural del barri de Saint Gilles amb programació especialitzada en públic infantil amb música, teatre, dansa, cinema, exposicions i tallers.

Contacte: David De Meuter, programació de teatre per al públic juvenil.

W:Hall Centre Culturel et de Congrès de Woluwe-Saint-Pierre

www.whall.be

Brussel·les. Té programació multidisciplinària, també enfocada al públic familiar.

Contacte: Patricia Meerts, programació.

Maison des Cultures de Molembeek

www.lamaison1080hethuis.be/

Brussel·les. Servei de la comuna de Molembeek. Ofereix un gran ventall d'activitats artístiques i culturals (teatre, dansa, música, exposicions...).

Contacte: Christelle Lauvaux, programadora de públic juvenil.

Les Brigittines

www.brigittines.be

Brussel·les. Centre d'art contemporani entorn del moviment, principalment de dansa. Presenta les noves tendències del sector. Fa residències i experimentació i organitza un festival internacional anual i intercanvis internacionals amb altres artistes. Pot programar espectacles i activitats per al públic familiar.

Contacte: Patrick Bonté, direcció general i artística.

Programadors de Flandes (equipaments, centres culturals i artístics)

Bronks Theatre

www.bronks.be

Brussel·les. Organització d'arts escèniques. És un dels pilars de les arts escèniques de la part flamenca de Bèlgica. Programa i coprodueix teatre familiar per a joves de fins a 12 anys. També és un centre de creació, amb l'Studio Bronks com a referent. Organitza diversos festivals de teatre juvenil belga, entre els quals hi ha el Festival International de Théâtre à la Jeunesse Export/Import, on programa espectacles internacionals. És una bona porta d'entrada i promoció.

Contacte: Veerle Kerckhoven, direcció artística.

Kopergietery

www.kopergietery.be

Gant. Organització d'arts escèniques enfocada al teatre, la dansa i la música, majoritàriament per a un públic infantil i juvenil. És la referència internacional d'aquest sector a Flandes. Fa coproduccions internacionals i locals. Centre de creació.

Contacte: Johan De Smet, director artístic.

Hetpaleis

www.hetpaleis.be

Anvers. Organització d'arts escèniques que actua com a centre de creació, residència, producció, formació i distribució del teatre infantil i juvenil de Flandes. S'adreça al públic de 3 a 18 anys. També programa espectacles com a sala. Fa coproduccions petites amb diverses companyies de Flandes i coproduccions internacionals d'espectacles amb creadors d'altres països. Multidisciplinari, però centrat en arts escèniques. Subvencionat pel Govern flamenc.

Contacte: Els De Bodt, directora general i artística.

Fabuleus

www.fabuleus.be

Lovaina. Associació/companyia amb vocació internacional a l'hora de produir espectacles de teatre i dansa per al públic familiar i juvenil. Lloc de referència per a nous talents.

Contacte: Dirk De Lathauwer, direcció artística.

FroeFroe

www.froefroe.be

Anvers. Plataforma/companyia de teatre infantil i familiar. També programa i produeix espectacles de titelles. Fa coproduccions internacionals. Centre de referència.

Contacte: Marc Maillard, direcció artística.

KVS – Koninklijke Vlaamse Schouwburg

www.kvs.be

Brussel·les. Un dels principals teatres institucionals de la cultura flamenca a la capital belga. Programa majoritàriament teatre d'adults, tot i que també pot oferir

espectacles per al públic familiar. També inclou espectacles internacionals, així com col·laboracions i intercanvis amb teatres i companyies estrangeres.

Contacte: Michael De Cock, director artístic.

Brugge Plus

www.bruggeplus.be

Bruges. Agència cultural que programa especialment arts de carrer i circ. Controla tota la programació cultural de carrer de la ciutat de Bruges. Programa tant per a adults com per a infantil i juvenil i, també, organitza festivals com Krikrak o Cirque Plus.

Contacte: Lieve Moeremans, direcció.

Kaaitheater

www.kaaitheater.be

Brussel·les. Malgrat que no té una programació adreçada específicament al públic familiar, és una bona referència pel que fa a propostes contemporànies. Té programació multidisciplinària i internacional.

Contacte: Agnes Quackels i Barbara Van Lindt, direcció artística.

Vooruit

www.vooruit.be

Gant. Programa música i, també, espectacles de teatre, dansa i circ. Pot incloure obres per al públic juvenil. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Matthieu Goeury, programador / Kopano Maroga, responsable de dramaturgia internacional.

De Roma, vzw

www.deroma.be

Borgerhout. Teatre popular amb programació de teatre, música, cinema, circ i dansa. Inclou propostes adreçades al públic familiar. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Toon Van Deuren, programador.

De Spiegel Theater

www.despiegel.com/

Anvers. Teatre amb programació infantil, desenvolupa les seves pròpies produccions. Va participar en el festival Barak Belgique. És col·laborador del festival El Més Petit de Tots.

Contacte: Karel Van Ransbeeck, direcció artística.

De Maan

www.demaan.be

Malines (Mechelen). Teatre amb programació internacional familiar i, especialment, de marionetes.

Contacte: Femke Stallaert, direcció artística.

Monty

www.monty.be

Anvers. Centre d'arts escèniques i plataforma per a produccions de petita i mitjana escala, nacionals i internacionals. Programa també per al públic familiar. A més, Monty actua com a productor i supervisor en el desenvolupament de la trajectòria d'artistes emergents.

Contacte: Denis Van Laeken, direcció general i artística.

Toneelhuis

www.toneelhuis.be/

Anvers. Teatre municipal amb programació majoritàriament d'espectacles contemporanis, amb preferència per als artistes belgues. Tot i que el públic familiar no és la seva prioritat, pot incloure de manera puntual activitats i espectacles adreçats a aquest públic.

Contacte: Kristel Marcoen, cap de relacions internacionals.

Cultuurcentrum Hasselt

www.ccha.be

Hasselt. Centre cultural de referència a Flandes en matèria de programació, producció i coproducció d'espectacles infantils. Organitza el Krokusfestival. Té programació multidisciplinària, que pot incloure companyies internacionals. També és un centre de creació.

Contacte: Gerhard Verfaillie, responsable de teatre familiar i centres escolars.

C-Mine

www.c-mine.be

Genk. Centre cultural que programa espectacles multidisciplinaris. Inclou teatre familiar i espectacles per a les escoles. Centre de referència en aquest sector. Programa i fa coproduccions de teatre infantil i juvenil.

Contacte: Veerle Van Bun, directora / Brecht Gielis, programadora.

Cultuurcentrum de Spil

www.despil.be

Roeselare. Centre cultural on es programen espectacles de teatre, música, dansa i arts escèniques. Té programació estable per al públic infantil i familiar durant tot l'any.

Contacte: Annelies Vancraeynest, programadora de projectes teatrals infantils i juvenils.

Cultuurcentrum Ieper

www.hetperron.be

Ieper. Centre cultural que gestiona els teatres i les sales municipals d'arts escèniques del municipi. Programació estable. Té un apartat de teatre en família i per a escolars. Organitza el festival de teatre al carrer Gevleugelde Stad Ieper, en el qual programa espectacles internacionals.

Contacte: Isabelle Verstraete, programadora / Jan Victoor, coordinador.

Cultuurcentrum Muze

www.muze.be

Heusden-Zolder. Centre cultural on es programen espectacles de sala multidisciplinaris, entre els quals s'inclou el teatre familiar. Té un apartat específic per a infantil i familiar i un catàleg d'espectacles a les escoles.

Contacte: Tom Michielsen, director artístic / Lies Cuyx, programadora de teatre juvenil i familiar.

Cultuurcentrum De Adelberg – Lommel

www.ccdeadelberg.be

Lommel. Centre cultural on es programen espectacles multidisciplinaris. Té un apartat específic de programació familiar (teatre, dansa, titelles...).

Contacte: Wim Hoekx, programador de teatre familiar i escolar.

Cultuurcentrum De Herbakker

www.ccdeherbakker.be

Eeklo. Centre cultural que programa espectacles de teatre familiar i juvenil.

Contacte: Joke Willems, programador de teatre familiar i per a les escoles.

Cultuurcentrum Ter Vesten

www.tervesten.be

Beveren. Centre cultural que programa espectacles de teatre, música i, també, infantil.

Contacte: Tine Mendonck, programador d'espectacles familiars.

Provinciaal Domein Dommelhof

<https://dommelhof.be/>

Neerpelt. Centre cultural amb programació estable d'espectacles multidisciplinaris. Organitza el festival Theater op de Markt, tant en la seva edició d'estiu, centrada en arts de carrer i que se celebra a la localitat de Hasselt (anys parells), com en la de tardor, centrada en circ i que es fa a Neerpelt.

Contacte: Martine Linaer, responsable del projecte Theater op de Markt.

GC't Blikveld

www.blikveld.be

Bonheiden. Centre cultural que presenta una variada oferta escènica, formativa i expositiva. Té un apartat específic per al públic familiar.

Contacte: Inge Smekens, programació.

Cultuurcentrum Kortrijk

www.schouwburgkortrijk.be/

Kortrijk. Centre cultural on es programen tota mena d'espectacles, també teatre familiar. Organitza el festival per al públic infantil i juvenil Spinrag Kindermuzefestival.

Contacte: Mieke Vandecandelaere, programador d'espectacles familiars.

Cultuurcentrum Casino Koksijde

www.casinokoksijde.be

Koksijde. Té programació multidisciplinària, també amb espectacles de teatre familiar. Inclou activitats per a les escoles.

Contacte: Veerle Decroos, programador de teatre per a les escoles i per a la joventut.

Cultuurcentrum Zwaneberg

www.zwaneberg.be/

Heist-op-den-Berg. Centre cultural que conté i programa espectacles de teatre, cinema, dansa i circ. També inclou espectacles de teatre infantil i per a les escoles.

Contacte: Veerle Boesmans, programació familiar i escolar.

Kaap

www.kaap.be/

Bruges i Ostende. És un centre regional d'arts, creat a partir de la fusió entre l'antic centre d'arts Vrijstaat O. (Ostende) i De Werf (Bruges). Des del 2017 programa en aquestes dues ciutats música, arts escèniques, arts visuals i literatura. Té un apartat d'espectacles per a infantil i juvenil. Fa produccions i coproduccions, així com residències.

Contacte: Rolf Quaghebeur, director.

De Warande

www.warande.be

Turnhout. Centre cultural amb programació estable multidisciplinària de teatre, música i arts escèniques en general. Té un apartat per a obres familiars i espectacles a les escoles. També programa espectacles internacionals. Organitza el festival infantil Stormopkomst.

Contacte: An Joseph, programador de la secció juvenil.

Cultuurcentrum Waregem / CC De Schakel

www.ccdeschakel.be

Waregem. Centre cultural amb programació multidisciplinària que inclou espectacles familiars i juvenils. També obres per a escolars.

Contacte: Dave Van Robays director / Veerle Hollants, programadora de teatre juvenil i escolar.

30CC

www.30cc.be

Lovaina. Centre encarregat de la programació cultural dels equipaments de la ciutat. Programa espectacles familiars i festivals dedicats al públic infantil i juvenil com el Rode Hond.

Contacte: Koen Adams, director artístic / Sanne Clerinx, programació de teatre familiar i Rode Hond.

Cultuurcentrum De Steiger Menen

www.ccdesteiger.be

Menen. Centre cultural que programa espectacles internacionals. També té un apartat específic per al públic juvenil.

Contacte: Philippe Seys, coordinador.

Cultuurcentrum de Borre

www.ccdeborre.be

Bierbeek. Centre cultural amb programació multidisciplinària per a tots els públics.

Contacte: Ilse Machielsen, programació.

Cultuurcentrum Liers

www.lierscultuurcentrum.be

Lier. Centre cultural amb programació multidisciplinària per a tots els públics. Té un apartat específic per al públic familiar.

Contacte: An-Sofie Gysemans, programació.

Cultuurcentrum 't Getouw Mol

www.getouw.be

Mol. Centre cultural amb programació multidisciplinària per a tots els públics. Molta activitat per al públic familiar.

Contacte: Sabine Van Baelen, programació familiar.

Bij' De Vieve Gasten

www.deviezegasten.org

Gant. Organització cultural. Programa espectacles en sala, festivals i activitats relacionades amb les diferents disciplines artístiques. Té un apartat específic d'infantil.

Contacte: Mark Jeanty, director artístic i programador / Marie-Laure Delaby, programació familiar i escolar.

De Studio

www.destudio.com

Anvers. Centre de creació, difusió i lloc de trobada cultural per a joves talents. El 2011, les institucions públiques van comprar aquest espai, antiga seu de Studio Herman Teirlinck, un antic referent a Flandes en formació d'arts escèniques. L'espai s'ha renovat i el gestiona l'entitat Villanella. S'hi programen espectacles, la majoria de companyies relacionades amb les arts escèniques infantils i juvenils de Flandes. Té un apartat específic per a les escoles.

Contacte: Marc Verstappen, director.

Mestizo Arts Platform

www.mestizoartsfestival.be

Anvers. Plataforma per a professionals de les arts escèniques. També programa espectacles internacionals, inclosa la programació per al públic infantil i juvenil. Anteriorment havia organitzat el Mestizo Arts Festival.

Contacte: Tine De Pourcq, coordinador de la plataforma.

Miramiro vzw

www.miramiro.be

Gant. Associació sense ànim de lucre considerada una de les principals entitats culturals de Flandes. Organitza el festival Miramiro. Difon les arts escèniques, en especial el circ i les arts al carrer. Per a tots els públics. Programa espectacles internacionals. També és un centre de formació i de documentació del sector.

Contacte: Céline Verkest, direcció artística.

Bokrijk

www.bokrijk.be

Genk. És considerat un museu a l'aire lliure. Gestionat per l'organització sense ànim de lucre Het Domein Bokrijk. Organitza diverses activitats i espectacles a la localitat, entre les quals hi ha el festival Straattheaterfestival d'arts de carrer, marionetes i concerts, entre d'altres.

Contacte: sense especificar.

Studio Orka

www.studio-orka.be

Gant. Centre d'arts escèniques / companyia centrat en teatre per al públic familiar. Fa coproduccions. Vocació internacional.

Contacte: Martine Decroos, direcció artística.

Laika

www.laika.be

Anvers. Laika és una companyia subvencionada pel Govern flamenc. Fa coproduccions. Inclou espectacles per al públic familiar. Organitza el festival de circ Blok-Bloc.

Contacte: Jo Roets, director artístic.

Villanella

www.villanella.be

Anvers. És un centre d'arts escèniques de referència que fa produccions i coproduccions focalitzades en espectacles per al públic infantil i juvenil. Multidisciplinari. Organitza festivals. Té la seu a l'espai De Studio, a Anvers.

Contacte: Marc Verstappen, director / Amelie Aernauids, responsable de projectes infantils i juvenils.

Rataplan

www.rataplanvzw.be

Anvers. És un centre d'arts escèniques que fa produccions i coproduccions. També té un apartat d'espectacles per a infantil i juvenil.

Contacte: Femke Vanpucke, coordinació / Atia Reta, programació infantil i joves creadors, comunicació i mitjans socials.

Art Center STUK

www.stuk.be

Lovaina. Centre d'arts escèniques. Multidisciplinari. Majoritàriament d'adults, però també produeix espectacles per a públics juvenils. Fa coproduccions d'espectacles.
Contacte: Steven Vandervelden, direcció artística.

Agents de distribució - Mànagers

En aquest apartat, donada la naturalesa del mercat belga, s'ha considerat convenient presentar de manera conjunta els principals agents de distribució que operen en el sector del teatre per a tots els públics.

AB Joy Diffusion

www.abjoy.be

És una associació sense ànim de lucre que busca promoure les arts escèniques, especialment pel que fa al circ i les arts de carrer. Ofereix acompanyament a companyies en l'àmbit de la producció i l'administració, ajuda al desenvolupament estratègic de projectes i promou espectacles a Bèlgica i a l'estranger.
Contacte: Veera Kaukoranta, encarregada de projectes.

Kosmonaut Production

www.kosmonautproduction.org/

Empresa de *management* especialitzada en arts escèniques i amb un caràcter experimental i alternatiu. El seu objectiu és adaptar-se a les necessitats dels artistes, els col·lectius i les empreses individuals en un mercat canviant.
Contacte: Lena Meckler, directora de producció.

Le Corridor, asbl

www.lecorridor.be

Empresa de producció, coproducció i creació contemporània d'arts escèniques. Treballa tant en l'àmbit nacional com internacional. Ha produït musicals.
Contacte: Dominique Roodthoof, direcció artística.

Walrus Productions

www.walrus.eu

S'encarrega de la difusió d'espectacles a Bèlgica i França. Fa funcions de producció, programació i gestió de festivals.

Contacte: Luc de Groeve, director artístic.

Frans Brood Productions

www.fransbrood.com

Agència dedicada a la difusió del teatre, tant en sala com a l'aire lliure. S'encarrega de la producció i el *management* de companyies artístiques des del 1983 (Benelux i internacional).

Contacte: Gie Baguet, director general.

Franco Dragone Entertainment Group

www.dragone.com

Dissenya, produeix i difon espectacles de teatre, dansa, circ i música.

Contacte: Franco Dragone, director.

Mademoiselle Jeanne, asbl

www.mademoisellejeanne.be

Promoció i difusió d'espectacles a Bèlgica i l'estranger. Ofereix contacte amb organitzacions, festivals, a més de programar gires.

Contacte: Anne Hautem, encarregada de difusió.

La Chouette Diffusion

<https://lachouettediffusion.com/>

Empresa de *management* de les arts escèniques. Produeix i distribueix.

Contacte: Cécile Imbernon, agent.

Caravan Production

www.caravanproduction.be

És una agència de producció dedicada a les arts escèniques (teatre, dansa, circ...) que ofereix serveis de preproducció i postproducció, promoció, administració i gestió financera. Porta projectes nacionals i internacionals.

Contacte: Karel Dombrecht, coordinadora.

Habemus Papam

www.habemuspapam.be

Empresa de *management* activa des del 2011 encarregada de l'acompanyament, la promoció i la difusió dels artistes de les arts escèniques a Bèlgica i a l'estranger.

Contacte: Cora-Line Lefèvre i Julien Sigard, responsables.

Ad Libitum

www.adlibdiffusion.be

Empresa de *management* que ofereix producció, difusió i servei de comunicació als artistes de les arts escèniques perquè es puguin posicionar a Bèlgica i a l'estranger.

Contacte: Anna Giolo, responsable de difusió.

MTP Memap

www.mtpmemap.be

Entitat encarregada de la difusió i la producció dels artistes i de les seves creacions, sobretot pel que fa a les arts escèniques. Té un apartat específic d'obres per al públic juvenil.

Contacte: Christine Willem-Dejean, direcció.

MET-X

www.metx.be

Empresa de *management* que ofereix producció i difusió. Enllaça amb festivals. Majoritàriament música, però també circ i arts del carrer.

Contacte: Sara Moonen, coordinació artística.

PrOMAnBO

www.facebook.com/promanbo/

Ofereix promoció, *management* i reserves. Dedicada principalment a la música, però també a les arts de carrer i de circ.

Contacte: Philippe Dessauvage, responsable.

ZoArt Music

www.zoartmusic.com

Empresa/entitat que promou la difusió cultural. Porta el *management* d'artistes a escala internacional. Música, arts escèniques, circ.

Contacte: Bouchra Hbali, direcció.

Panache Diffusion

www.panachediffusion.com

Empresa de difusió de les arts escèniques. Majoritàriament espectacles d'adults i francòfons.

Contacte: Alain Leempoel, director.

Centres de creació, formació, residències

La majoria dels centres que s'exposen a continuació combinen la creació amb la formació. Pel que fa a les residències artístiques, s'hi han inclòs les més representatives, tot i que es pot consultar una llista completa de les que s'ofereixen dins de la **FWB**, i de **Flandes**.

Valònia:

Théâtre La Montagne Magique

www.theatremontagnemagique.be

Brussel·les. Referent del teatre infantil i juvenil. Programa espectacles, fa formació, és residència i centre de recursos. Programa espectacles internacionals.

Contacte: Cali Kroonen, direcció.

Ékla Art pour tous

www.eklapourtous.be/

Brussel·les. Referent del teatre infantil a Valònia (fundat el 1982). Té dues línies d'actuació: programa espectacles familiars i ofereix cursos i tallers a les escoles. És una residència. Organitza el Festival International Jeune Public Turbulences.

Contacte: Sarah Colasse, directora.

Pierre de Lune – Centre Dramatique Jeune Publics Bruxellois

www.pierredelune.be

Brussel·les. Centre fundat el 1979 que organitza, promou i estructura el que es coneix com a teatre juvenil. Té un apartat específic d'art a les escoles. Ofereix formació. Centre d'informació del sector. Programa espectacles en centres com ara l'Espace Delvaux, el Théâtre Marni, Wolubilis i la Maison des Cultures de Molenbeek, entre d'altres. Organitza cada tres anys el Festival International Jeunes Publiques Météorites i el festival de dansa per a infants Mini D Festival. "Météorites" i el festival de dansa per a infants Mini D Festival.

Contacte: Christian Machiels, director.

Centre de la Marionnette de la FWB

www.maisondelamarionnette.be

Tournai. Organitza diversos festivals, entre els quals hi ha el Découvertes, Images et Marionnettes i el Lumen. Centre de referència en formació i creació de titelles.

Contacte: Françoise Flabat, directora.

Rideau de Bruxelles

www.rideaudebruxelles.be

Brussel·les. Centre de creació teatral. Formació de teatre per a joves i escolars.

Contacte: Michael Delaunoy, director.

Latitude 50

www.latitude50.be

Marchin. Centre de creació i difusió de les arts del carrer i del circ. Fa residències.

Contacte: Olivier Minet, director de programació.

Espace Catastrophe – Arts du Cirque et de la Scène

www.catastrophe.be

Brussel·les. Espai de creació, residència i programació de circ. Organitza el Festival UP! i la Saison Up.

Contacte: Catherine Magis, directora artística.

L’L Lieu de Recherche et d’Accompagnement pour la Jeune Création

www.lilasbl.be

Brussel·les. Espai de recerca, creació, difusió i formació per a joves artistes. Fa residències. Espai amb vocació internacional.

Contacte: Michèle Braconnier, directora.

La Roseraie

www.roseraie.org

Brussel / Bruxelles. Centre de creació i difusió de les arts escèniques. Fan programació continua d'espectacles infantils. Centre cultural per a famílies. També fan formació.

Contacte: Emma Van Overschelde, coordinació, programació i administració.

A la Courte Echelle

www.courte-echelle.be

Lieja. Centre de creació i expressió artística. Fa formació i programació d'espectacles juvenils, juntament amb el Centre Culturel de Liège. Majoritàriament francòfons.

Contacte: Graziella Cannata, administradora.

Festival Chassepierre – The Green Carpet

www.chassepierre.be

Florenville. A més de ser un festival, durant l'any acull companyies en residència, a les quals també ofereix suport a la producció. Té un interès especial a fomentar l'intercanvi entre els artistes residents i els habitants locals.

Contacte: Charlotte Charles-Heep, direcció artística.

ESAC (École Supérieure des Arts du Cirque de Bruxelles)

www.esac.be

Brussel·les. Escola oficial subvencionada per la comunitat francesa de Bèlgica (FWB). Per poder accedir-hi, l'alumnat ha d'haver superat la secundària superior. Són tres anys d'estudi i, un cop acabats, s'obté el batxillerat artístic en l'especialitat del circ. L'ESAC és una de les sis escoles europees de circ que ofereixen i atorguen aquest diploma oficial.
Contacte: Philippe Vande Weghe, director.

Centre d'études théâtrales – Université Catholique de Louvain

<https://sites.uclouvain.be/cet/>

Louvain-la-Neuve. Creat el 1968, ofereix formació universitària en la creació teatral i recerca. També permet cursar-hi un màster especialitzat en arts escèniques, així com un doctorat.
Contacte: sense especificar.

Théâtre Universitaire Royal de Liège

<https://turlg.be/>

Lieja. Centre de formació de les arts escèniques. Ofereix estades per a infants, adolescents i adults. Organitza anualment les jornades de debat professional Rencontres Internationales de Théâtre Universitaire. Des del 1994, és la seu oficial de l'associació AITU-IUTA (Associació Internacional de Teatre Universitari).
Contacte: Alain Chevalier, relacions internacionals.

École National Supérieure des Arts Visuels – ENSAV

www.lacambre.be

Brussel·les. Estudis universitaris en arts escèniques. Estudis de cinc anys. Internacional.
Contacte: Benoît Hennaut, direcció.

École Supérieure d'Acteurs – L'ESACT

www.crlg.be

Lieja. Centre de formació en matèria de teatre.
Contacte: Nathanaël Harcq, responsable de la formació d'actors.

Institut des Arts de Diffusion IAD

www.iad-arts.be

Louvain-la-Neuve. Formació superior d'arts escèniques.

Contacte: Etienne Baffrey, direcció.

Institut National Supérieur des Arts du Spectacle des Techniques de Diffusion – INSAS

www.insas.be

Brussel·les. Formació superior en arts escèniques.

Contacte: Laurent Gross, direcció.

Royale Académie International d'Été de Wallonie – AKDT

www.akdt.be

Libramont. Centre de formació professional de les arts escèniques. Fa cursos per a infants i estades. Organitza la jornada d'arts de l'espectacle anomenada Neufchâteau, la qual ofereix cursos i tallers per a totes les edats. Vocació internacional.

Contacte: Inge De Winter, responsable.

Centre des Arts Scèniques – CAS

www.arnika.be

Mons. Associació sense ànim de lucre subvencionada per la FWB. Té un apartat de públic infantil i juvenil. Fa formació de les arts escèniques per a tots els públics. També és un espai d'informació i recursos del sector.

Contacte: Benoit Vreux, director.

École de Cirque de Bruxelles

www.ecoledecirquedebruxelles.be

Brussel·les. Escola de formació de circ. Cursos multidisciplinaris de circ.

Contacte: Vincent Wauters, director.

Centre Antoine Vitez, asbl – École des Arts de la Scène

www.centreantoinevitez.be

Lieja. Formació i cursos de teatre, dansa, cant i circ (diferents nivells).

Contacte: sense especificar.

Centre Culturel Bruxelles-Nord – Maison de la Création

www.maisondelacreation.org

Brussel·les. Escola de formació i creació artística multidisciplinària.

Contacte: Delphine Houba, director.

Centre de Formation d'Animateurs – École d'Animation Théâtrale – CFA

www.cfaasbl.be

Brussel·les. Centre de formació teatral. Multidisciplinari.

Contacte: Vincent Gallez, direcció.

Crazy Circus, asbl

www.crazycircusfestival.be

Soignies. Escola de circ que té com a objectiu introduir els nens al món del circ, a partir dels 2 anys i mig. També organitza cursos en diferents ciutats belgues. A l'estiu organitza el festival d'arts de carrer i circ internacional, Crazy Circus Festival.

Contacte: sense especificar.

Compagnie de la Casquette

www.casquette.be

Brussel·les. Companyia dedicada als espectacles per al públic infantil i juvenil. Ofereix formació i cursos per a aquest tipus de públic i per a professionals del sector.

Contacte: Isabelle Verlaine, equip artístic.

Théâtre des Zygomars

www.theatredeszygomars.be

Brussel·les. Companyia i teatre finançat per FWB que fa formació i residència en l'àmbit dels espectacles juvenils de titelles.

Contacte: Vincent Zabus, direcció artística.

Promotion Théâtre, asbl

www.ithac.be

Manage. Associació fundada el 1984 que duu a terme diferents iniciatives en teatre per a tots els públics. Ofereix formació, estades i cursos d'arts escèniques. Majoritàriament francòfon.

Contacte: Giuseppe Lonobile, encarregat de projectes.

École du Cirque du Brabant Wallon

www.ecbw.be/

Wavre. Formació i difusió del circ. Organitza el festival anual P'tit Cirq'en Palc.

Contacte: Chloé Linard, responsable del secretariat.

Les baladins du miroir

www.lesbaladinsdumiroir.be/

Jodoigne. Espai de creació que ofereix residències per a artistes internacionals d'arts de carrer. També té programació per a adults.

Contacte: Gaspar Leclère, direcció.

Columban – Espace de Cultures

www.columban.be

Wavre. Té una programació variada de teatre, teatre infantil i música. També és un centre de creació i formació.

Contacte: Catherine Commerman, directora i responsable de projectes.

Atelier de Théâtre Jean Vilar

www.atjv.be

Louvain-la-Neuve. Espai de creació, amb programació també per al públic familiar. Programa espectacles clàssics i creacions contemporànies, d'autors belgues i estrangers. Incentiva la interacció entre actors experimentats i joves actors. Els espectacles es presenten principalment en tres sales: el teatre Jean Vilar, el teatre Blocry i l'Aula Magna.

Contacte: Cécile Van Snick, direcció.

La Bellone

www.bellone.be

Brussel·les. Centre de referència de teatre. Organitza conferències, tallers i residències. Ofereix informació i recursos del sector, així com una guia de sales, festivals, programadors i centres de formació.

Contacte: Mylène Lauzon, direcció general i artística.

Flandes:

RITCS – Escola de les Arts

www.rits.be

Brussel·les. Centre de formació universitària especialitzada en les disciplines artístiques. Inclou educació superior en arts escèniques.

Contacte: Ann Olaerts, directora.

Kopergietery

www.kopergietery.be

Gant. Organització d'arts escèniques enfocada al teatre, la dansa i la música, majoritàriament per al públic infantil i juvenil. També és residència d'artistes belgues i estrangers. Forma part de la Xarxa Internacional Fresh Tracks Europe.

Contacte: Johan De Smet, director artístic.

Hetpaleis

www.hetpaleis.be

Anvers. Organització d'arts escèniques que actua com a centre de creació, residència, producció, formació i distribució del teatre infantil i juvenil de Flandes.

Contacte: Els De Bodt, responsable del centre.

Bronks

www.bronks.be

Brussel·les. Centre de creació, producció i distribuïdor de les arts escèniques per al públic infantil i juvenil.

Contacte: Veerle Kerckhoven, direcció.

International Puppetbuskersfestival

www.puppetbuskersfestival.eu/

Gant. Organitzat per l'associació Europees Figurentheatercentrum, vzw. És el principal festival de titelles a Flandes. Programa espectacles internacionals. És un centre de creació i formació en titelles.

Contacte : Freddy Claeys, director.

De Studio

www.destudio.com

Anvers. Centre de creació, difusió i lloc de trobada cultural per a joves talents.

Contacte: Marc Verstappen, director

Miramiro

www.miramiro.be

Gant. A més d'organitzar el festival que porta el mateix nom, el Miramiro, majoritàriament de circ i arts al carrer, també és un centre de documentació i formació del sector.

Contacte: Céline Verkest, direcció artística.

Bolwerk

www.bolwerk.be

Kortrijk. Centre de creació, formació i difusió de les arts escèniques, enfocat especialment al circ.

Contacte: Benoit Ruben, responsable.

Salto

www.circussalto.be

Tienen. Centre de formació i cursos centrat en les arts de carrer i de circ.

Contacte: Tom Cools, director

Zonder Handen – De Markten

www.zonderhanden.be

Brussel·les. Centre cultural on es fa formació i cursos multidisciplinaris. Té un apartat de formació per a infantil i juvenil.

Contacte: Julie Degrieck, coordinadora general.

Walpurgis

www.walpurgis.be/

Mortsel. Centre creatiu / companyia enfocat al teatre musical, sovint de temàtica i impacte social. Organitza residències, trobades i tallers.

Contacte: Judith Vindevogel, directora general.

Altres recursos

Tax Shelter

El Tax Shelter és una eina que pot ser molt útil a l'hora de buscar finançament alternatiu a les subvencions. Funciona a escala nacional. Es va començar a aplicar en el sector audiovisual el 2003 i es va estendre a les arts escèniques a partir del 2016.

Està enfocat a donar suport al procés de creació, oferint les eines legals necessàries perquè les empreses privades puguin invertir en creació artística a canvi de deduccions fiscals sobre els seus impostos. En queden exclosos els festivals, ja

---

que s'entén que no formen part de l'etapa del procés creatiu, sinó de la distribució. D'aquesta manera, es vol potenciar un finançament cultural més directe i disminuir la dependència directa de l'Administració pública. Per a més informació, es pot visitar el portal de l'**SGCA** (Valònia) o del **DCJMC** (Flandes).

Okó

<https://overlegkunsten.org/>

Es tracta de l'organització que aglutina la federació d'empresaris i la xarxa d'organitzacions professionals d'arts a Flandes i Brussel·les. Aplega més de 200 membres dedicats a la creació, la producció, la distribució, el suport o la contribució a la participació cultural. És un punt d'intercanvi d'informació i coneixements sobre gairebé tots els aspectes de la gestió artística i empresarial. Treballa a favor d'aconseguir condicions laborals i de treball dignes, una bona política artística i un clima social favorable.

Culture.be

www.culture.be/

Portal gestionat per la FWB amb informació sobre l'Administració pública i el sector cultural de la regió francòfona. Publica amb regularitat l'agenda d'activitats, així com tota mena de convocatòries referents a subvencions, ofertes de feina o residències. També s'hi poden trobar estudis específics de cada una de les disciplines.

Agenda

www.agenda.be

Pàgina web amb tota la informació cultural de Brussel·les. Inclou un apartat específic de programació d'espectacles familiars i juvenils, a més de la llista de totes les sales on es programen activitats lúdiques i culturals. Depèn del Ministeri de Cultura de la FWB.

AITU-IUTA – Association Internationale du Théâtre à l'Université

<https://turlg.be/aitu/>

Entitat fundada el 1994 a Lieja amb l'objectiu de desenvolupar i promoure el teatre universitari en matèria de formació, creació i recerca de l'activitat. Té una cinquantena de membres associats d'altres països.

CultuurNet Vlaanderen

www.uitinvlaanderen.be

Centre que recull tota la informació cultural de la comunitat flamenca. Col·labora amb les entitats existents a escala local i ofereix una agenda amb les activitats del sector a la regió.

Brussel Bazaar

www.brusselbazaar.be

És una pàgina web d'informació infantil i juvenil de la part flamenca de Brussel·les, en la qual es poden trobar activitats i iniciatives culturals i artístiques adreçades a aquest col·lectiu.

Internacional:

ASSITEJ International

<https://assitej.be/>

Associació Internacional de Teatre Infantil i Juvenil. Té seu també a Bèlgica. Posa en relació els professionals d'arreu del món d'aquest sector. Informació i recursos. Organitza trobades i festivals.

Institut Internacional del Teatre (ITI)

www.iti-worldwide.org

Centre de referència mundial en matèria de les arts escèniques teatrals. Enllaça el sector professional, organitza trobades i és un centre de recursos del sector.

IPAY – International Performing Arts for Youth

www.ipayweb.org

Entitat que representa a escala internacional els productors, els promotors, els artistes i els professionals dedicats al sector de les arts escèniques per a públics juvenils. Amb seu als Estats Units, té relació amb socis d'arreu del món.

Small Size European Network

www.smallsizenetwork.org/

Associació internacional creada el 2007 per a la difusió de les arts escèniques per al públic infantil. El seu objectiu principal és la difusió de les arts escèniques per a infants i joves (0 i 6 anys). Actua com a centre de documentació, formació, informació i promoció de programes comuns. Des del 2013 és membre d'ASSITEJ International.

IETM

www.ietm.org

Xarxa internacional d'arts escèniques contemporànies, que inclou més de 500 organitzacions d'arts escèniques i membres individuals. Entre els seus membres hi ha festivals, empreses, productors, teatres, centres de recerca i recursos, universitats i organismes institucionals. També encarrega publicacions i projectes de recerca. La seva missió principal és defensar el valor de les arts escèniques i la cultura, així com incentivar les connexions i l'intercanvi de recursos a escala internacional. Té la seu a Brussel·les.

Culture Action Europe

<https://cultureactioneurope.org/>

És la principal xarxa europea de xarxes culturals, organitzacions, artistes, activistes, acadèmics i responsables polítics. Fomenta l'intercanvi d'informació i el debat sobre les arts i la política cultural de la UE. Com a única xarxa intersectorial, agrupa totes les pràctiques en cultura, des de les arts escèniques fins a la literatura, les arts visuals, el disseny i les iniciatives transversals, com també centres comunitaris i grups activistes.

Pearle

www.pearle.eu/

Federació europea que representa, a través dels seus membres i associacions, entorn de 7.000 teatres, productores de teatre, orquestres i conjunts musicals, teatres d'òpera, companyies de ballet i dansa, festivals, sales de concerts i altres organitzacions dins de les arts escèniques i el sector de la música a tot Europa.

On the move

www.on-the-move.org

Xarxa que fomenta i facilita la mobilitat transfronterera i la cooperació i contribueix a la construcció d'un espai cultural europeu connectat a tot el món.

Circostrada

www.circostrada.org/en

Des de l'any 2003, la xarxa Circostrada treballa per desenvolupar i estructurar els àmbits del circ i de les arts de carrer a Europa i arreu. Té uns 120 membres.

Conclusions

El sector del teatre familiar a Bèlgica és dinàmic i està consolidat, amb una llarga experiència, en especial a l'àrea francòfona, la qual té reconeixement internacional. És un model estructurat i finançat des de les institucions públiques, tant a Valònia com a Flandes, tot i que aquest darrer comença a obrir vies als circuits lliures o de mercat.

El model funciona per mitjà de la subvenció de grans estructures o organitzacions, les quals fan de centre de creació, producció i distribució de les obres. Posteriorment, les produccions es mostren en fires o festivals, que són la porta d'entrada a programar els espectacles a les escoles i els centres o teatres habituals de difusió. Cal prestar atenció als centres culturals i les cases de producció, que són l'eix principal per fer circular les obres, com a enllaç amb les escoles i com a centres que organitzen festivals.

Pel que fa a les iniciatives adreçades a les escoles, a Valònia destaca el programa Spectacle à l'École (finançat per la FWB), que assegura la circulació d'obres de qualitat presentades a la fira professional Rencontres Théâtre Jeune Public d'Huy. A Flandes no hi ha una iniciativa pública com aquesta, però sí que es programa a les escoles a través dels centres culturals. En tots dos casos, el teatre familiar és considerat una de les millors opcions i portes d'entrada a l'hora d'educar artísticament els menors i convertir-los en futurs consumidors culturals.

En clau de finançament, les dades d'ambdues comunitats indiquen que el sector nota les restriccions pressupostàries. Tot i això, en el cas de Valònia, el teatre infantil i juvenil progressa en nombre de representacions i ajuts rebuts en els darrers anys. Pel que fa a Flandes, malgrat que la demanda és creixent, les institucions han anat reduint progressivament els ajuts públics per incentivar altres vies de finançament a través de recursos propis o d'incentius fiscals.

Cal assenyalar que només poden optar a subvencions aquelles persones i organitzacions que tinguin la seu registrada a Bèlgica o a través de fer una col·laboració amb una entitat del país.

Com a portes d'entrada per a les companyies catalanes, destaca l'existència de nombrosos festivals relacionats amb les arts escèniques, alguns exclusivament dedicats al teatre familiar i la majoria amb la possibilitat de programar aquest tipus d'espectacles. Bèlgica també disposa d'una xarxa important pel que fa a infraestructures o centres que permeten l'existència d'un circuit estable d'espectacles infantils. Al mateix temps, és interessant conèixer les empreses de management i distribució belgues, ja que poden

---

---

ser una bona manera d'entrar en el circuit i aconseguir que es contractin espectacles i es programin gires.

Entre les tendències s'observa que cada vegada més s'aposta per fer coproduccions, normalment a escala nacional, tot i que les internacionals van prenent impuls. A Flandes, de manera especial es considera que s'ha de fomentar la internacionalització per posar els recursos en comú i obrir vies a l'exterior. Tot i això, es pot afirmar que ambdues comunitats aprecien i fomenten la presència d'espectacles estrangers en els seus festivals o circuits estables. En el cas concret del teatre familiar, encara que la majoria de la programació sol ser local, hi ha un nombre elevat de centres que programen teatre per a tots els públics generat a l'estranger.

En aquest sentit, per proximitat, les companyies internacionals programades solen ser de França, els Països Baixos, Alemanya o Luxemburg. A Valònia, bona part de les obres internacionals són de parla francòfona i a Flandes hi predominen les projeccions holandeses, angleses i germàniques. També s'observa que cada vegada es programen més obres estrangeres, com, per exemple, de Catalunya, Espanya, Itàlia, Escòcia, Suïssa o països de l'est d'Europa.

Pel que fa a les companyies catalanes que es dediquen al teatre familiar, Bèlgica es pot considerar un mercat interessant. Primer, perquè els agrada programar internacional i, segon, perquè el tipus de format d'espectacle per a aquest sector no requereix text i, per tant, s'eviten possibles problemes de traducció. En cas que tinguessin text, tampoc no seria una barrera d'entrada, ja que Bèlgica és un país acostumat a tenir més d'una llengua oficial i la majoria de teatres i centres culturals disposen de sistemes de subtitulació i el públic hi està totalment avesat. Tenen preferència pels espectacles de petit format, si pot ser, adaptables a exterior i interior. S'observa, a més, que tendeixen a ser obres multidisciplinàries i que integren elements multimèdia.

Es recomana, per tant, que com a vies d'entrada es presentin propostes a les principals fires o festivals del sector, que es contacti amb els directors artístics, els programadors i els agents de distribució belgues i, sobretot, que es facin visites de prospecció amb una agenda de contactes ben treballada. En cas de ser programat en alguna fira professional, les trobades personals per explicar la proposta són fonamentals. Tradicionalment, el sector belga que programa ha apostat pel contacte personal (programador-companyia) en aquesta mena d'esdeveniments. D'altra banda, igual que en altres sectors, i com a mínim en època de llibertat total per circular internacionalment, també és una bona opció convidar-los a veure l'espectacle en viu i assegurar-se'n el seguiment.

Finalment, caldrà veure quin és l'impacte que té la pandèmia de la COVID-19 dins del sector cultural belga. Sense poder determinar quines conseqüències finals comportarà, es pot preveure que aquesta crisi sense precedents marcarà un abans i un després des del punt de vista social, econòmic i cultural a escala internacional.

Annex

Valònia

Informe Tournées Art et Vie Bilan 2018. Servei de Difusió de les Arts Escèniques.

http://www.creationartistique.cfwb.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=cd778f4d75af4cd5734531fa8b355f56edabf101&file=fileadmin/sites/artscene/upload/artscene_super_editor/artscene_editor/documents/July/6._Documents_utiles/Rapport_d_activite_Art_et_Vie_2018.pdf

Pressupostos SGCA i subvencions (Tournées Art et Vie també té les seves subvencions).

www.creationartistique.cfwb.be/index.php?id=8056

Programa Spectacle à l'Ecole de la FWB.

www.creationartistique.cfwb.be/index.php?id=8133

Flandes:

Pressupost i subvencions per a arts escèniques.

www.vlaanderen.be/cjm/cjm/nl/cultuur/kunsten/subsidies

Informe sobre l'estat de les arts escèniques juvenils a Flandes (2014).

www.kunsten.be/en/publications/perspective-young-audiences/

Estat de les arts escèniques contemporànies per a públic juvenil a Flandes.

www.kunsten.be/en/research/arts-in-flanders-and-brussels/let-me-be-your-guide/let-me-be-your-guide-contemporary-performing-arts-for-young-audiences-in-flanders/

Estat de l'emprenedoria cultural a Flandes (2019).

www.cultuurloket.be/sites/default/files/2019-06/rapport_ondernemenincultuur.pdf

---

Altres dades:

Estadístiques oficials sobre Bèlgica (DGSIE).

Statistics Belgium. Direcció General d'Estadístiques i Informació Econòmiques.

<http://statbel.fgov.be/fr/statistiques/chiffres/>

Estadístiques oficials UE. Eurostat, Eurobaròmetre.

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

Legislació i funcionament cultural a Bèlgica.

www.culturalpoliciies.net/database/search-by-country/country-profile/?id=5

Per conèixer l'organització política de Bèlgica i els enllaços dels òrgans de govern.

www.belgium.be

Pràctiques culturals a Valònia-Brussel·les.

www.opc.cfwb.be/index.php?id=3846

